

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

URHEILIJOIDEN PALKINTORAHOJEN JA SPONSOROINTITUEN VEROTUS

Erika Juutinen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2016
Liiketalouden koulutusohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

JUUTINEN ERIKA

Urheilijoiden palkintorahojen ja sponsorointituen verotus

Opinnäytetyö 51 sivua.

Toukokuu 2016

Opinnäytetyössä selvitettiin toimeksiantajayrityksen näkökulmasta suomalaisten ja ulkomaalaisten urheilijoiden palkintorahojen ja urheiluasuoritukseen perustuvan sponsorointituen maksamiseen liittyvää verotuskäytäntöä. Palkkiosta toimitettava veron ennakonpidätystä tarkasteltiin suomalaisen ja ulkomaalaisen urheilijan osalta. Lisäksi työssä pohdittiin luontoisetujen ja matkakorvausten veronalaisuutta.

Tavoitteisiin kuului myös selvittää, mitä sosiaalivakuutusmaksuja tulee ottaa huomioon urheilijan palkkion maksamisessa ja mihin vakuutusasuoritukseen laki osapuolia velvoittaa. Sosiaalivakuutusmaksuilla tarkoitetaan sosiaaliturvaan kuuluvia maksuja, joita ovat mm. työnantajan sosiaaliturva- ja työntekijän sairausvakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksu ja työeläkevakuutusmaksut.

Työssä perehdyttiin myös urheilijan palkkion, työkorvauksen ja palkan eroihin. Keskeisenä huomion kohteena opinnäytetyössä oli pää- ja sivutoimisen yksilöurheilijan palkkion maksamiseen liittyvät verotukselliset näkökohdat. Pääpaino oli yksilöurheilijoissa, joille henkilökohtaisella toiminnalla saavutetut palkintorahat ja sponsorointitulot ovat sivutoimista ansiotuloa.

Rakenteeltaan työ jakautui kolmeen suurempaan kokonaisuuteen. Ensimmäisessä osaluueessa käsiteltiin urheilijan ansiotuloa yleisellä tasolla. Toisessa jaksossa pohdittiin urheilijoiden palkkioiden verotukseen ja ennakonpidätykseen liittyviä kysymyksiä sekä suhtautumista tilanteisiin, jossa palkkio maksetaan Suomen verotusvallan ulkopuolella olevalle alueelle. Kolmannessa osassa syvennyttiin urheilijoihin sovellettaviin sosiaalivakuutusmaksuihin ja tarkasteltiin lakiin perustuvaa työnantajan vakuuttamisvelvollisuutta sekä yleisesti harrasteurheilijoiden sosiaaliturvaa. Kansainvälinen ulottuvuus oli suuressa roolissa.

Keskeisimpiä lähteitä olivat ennakonpidätystä ja verotusta koskeva lainsäädäntö, Verohallinnon viranomaisohjeet, kansainväliset vero- ja sosiaaliturvasopimukset, oikeuskirjallisuus ja kansainvälisen vero-oikeuden asiantuntijalausunto. Toimeksiantajayrityksen kanssa on sovittu, ettei opinnäytetyössä käytetä yrityksen nimeä tai kuvata kyseessä olevaa yksilöurheilulajia salassapitovelvollisuuksien vuoksi.

Esitettyihin kysymyksiin ei löytynyt suoria vastauksia yhdestä laista tai oikeusohjeesta. Luonteeltaan työ oli lainopillinen. Monipuolisen lakiin perustuvan lähdeaineiston käyttö tuki tulosten tosiasiallista luotettavuutta.

Asiasanat: lähdevero, progressiivinen lähdevero, rajoitetusti verovelvollinen, sosiaalivakuutusmaksut, urheilijapalkkio.

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Legal Expertise

JUUTINEN ERIKA

The Taxation of the Athletes' Pecuniary Rewards and Sponsorships

Bachelor's thesis 51 pages.

May 2016

The purpose of this thesis was to figure out the taxation of both Finnish and foreign athletes' pecuniary rewards and sponsorships in Finland. The thesis also discussed the tax withholding procedure of other secondary payments. Most of the sportsmen were foreigners, but some were Finnish citizens. The thesis also considered the taxation of travel expenses and fringe benefits.

A focal question in the sponsorship was the payment of social insurance contributions and who have the obligation of paying them. Social insurance contributions mean the employers' social security contributions, health insurance payments, unemployment insurance contributions, accident insurance premiums, group life insurance payments and old-age pension insurance premiums.

The sportsmen's rewards, salary and compensation of work are of different types of revenue. The sportsmen in this thesis are amateur athletes to whom the pecuniary rewards and sponsorship income are for part-time occupation.

The structure of the thesis was divided into three parts. The first part handled the sportsmen's income in general. The second part explained the taxation procedure of the athletes' pecuniary rewards and the issues of sponsorship. The last part dealt with the social insurance contributions. The international aspect had a significant role in the whole work.

The most important sources of information were the legislation on taxation and withholding procedure, the instructions of the authorities, international tax and social security agreements, legal literature and an expert's opinion.

The answers were not directly found in the acts or legal rules. The thesis was juridical. It was necessary to familiarize with legal sources and to use them versatily.

Keywords: athlete`s pecuniary rewards, progressive tax at source, restricted liability to pay taxes, social insurance, tax at source.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Tavoitteet ja työmenetelmät.....	6
1.2	Rakenne	8
1.3	Rajaukset.....	9
2	URHEILIJAN ANSIOTULO.....	11
2.1	Urheilijan palkkio	11
2.1.1	Sponsorointituki	12
2.1.2	Palkintorahat	15
3	URHEILIJAN PALKKION VEROTUS	17
3.1	Ennakonpidätys.....	17
3.2	Yleisesti verovelvolliset.....	19
3.3	Rajoitetusti verovelvolliset	20
3.3.1	Lähdevero.....	20
3.3.2	Progressiivinen lähdevero	24
3.4	Suomen verotusvallan ulkopuoliset tulot.....	25
3.5	Verovapaat korvaukset	26
3.5.1	Matkakorvaukset.....	27
3.5.2	Luontoisedut.....	31
4	SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT	34
4.1	Verohallinnolle maksettavat maksut.....	34
4.1.1	Työnantajan sosiaaliturvamaksu	36
4.1.2	Sairausvakuutusmaksu	37
4.2	Vakuutusyhtiöille ja työttömyysvakuutusrahastoille maksettavat maksut.....	38
4.2.1	Työttömyysvakuutusmaksu	38
4.2.2	Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksu	38
4.2.3	Työeläkevakuutusmaksu	40
5	POHDINTA.....	43
	LÄHTEET.....	48

LYHENTEET

EnnakoPA	Ennakkoperintäasetus 1.1.1997/1124
EPL	Ennakkoperintälaki 20.2.1996/1118
EU	Euroopan Unioni
ETA-maat	Euroopan talousalueeseen kuuluvat maat
KHO	Korkein hallinto-oikeus
LähdeVL	Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta 11.8.1978/627
RL	Rikoslaki 19.12.1889/39.
StmL	Laki työnantajan sosiaaliturvamaksuista 4.7.1963/366
SVL	Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224
TSL	Työsopimuslaki 26.1.2001/55.
TVL	Tuloverolaki 30.12.1992/1535
TyEL	Työntekijän eläkelaki 19.5.2006/395
TyTAL	Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459
UEL	Urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annettu laki 24.4.2009/276
VakuutusyhtiöL	Vakuutusyhtiölaki 18.7.2008/521
VML	Verotusmenettelystä annettu laki 18.12.1995/1558

1 JOHDANTO

1.1 Tavoitteet ja työmenetelmät

Toimeksiantajayrityksen toimialaan kuuluu vapaa-ajan tuotteiden maahantuominen ja myyminen kuluttajille sekä jälleenmyyjille Suomessa. Yrityksellä on merkittävä rooli oman lajinsa kehityksessä, jonka puitteissa se järjestää vuosittain kansainvälisiä urheilutapahtumia. Yrityksen toimintaympäristössä syntyy kahdenlaisia tilanteita, jolloin yksilöurheilijalle suoritetaan rahallisia korvauksia.

Urheilijoiden henkilökohtaisen kilpailumenestyksen perusteella yritys maksaa palkintorahoja parhaimmin sijoittuneille pelaajille Suomessa järjestämässään kilpailuissa. Suurin osa pelaajista asuu Suomessa, Euroopassa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Tällöin kilpailun järjestävä yritys toimii palkinnon maksajana, jolloin yrityksen ja urheilijan välille syntyy hetkellinen velkasuhde.

Toimeksiantajayritys harjoittaa myös sponsorointitoimintaa erikseen nimettyjen urheilijoiden osalta. Pelaajia asuu Suomessa, mutta myös muualla Euroopassa. Toimeksiantajan sponsorointitoiminnalla tarkoitetaan yhteistyötä, jonka pohjana on sponsorointisopimus. Sponsorointisopimuksissa on sovittu, että urheilijalle maksetaan etukäteen määritetty urheilijan rahamääräinen palkkio kilpailuissa sijoittumisen perusteella. Lisäksi yritys antaa pelaajalle käyttöönsä pelivälineitä ja urheiluasusteita, joita hän käyttää kilpailuissa.

Kaikki pelaajan saama rahamääräinen etuus tulee maksettavaksi vain ja ainoastaan silloin, kun pelaaja saavuttaa henkilökohtaisella urheilusuorituksellaan sponsorointisopimuksessa määritetyn kilpailusijoituksen. Tällaisia rahamääräisiä etuuksia ovat sijoitukseen perustuva bonus ja bonukseen oikeutetun pelaajan kilpailun osallistumismaksun korvaus. Keskeisinä toimijoina kyseisessä velvoitesuhteessa ovat urheilija ja palkkion maksava yritys.

Yrityksen asettamat tavoitteet perustuivat nimenomaan siihen, että asiat halutaan tehdä oikein ja oikeanlainen toiminta vaatii enemmän tietoa, kuin mitä sitä on ollut käytettä-

vissä. Palkintorahojen ja sponsorointituen maksamiseen liittyvät velvollisuudet on haastavaa hahmottaa ilman, että niihin perehtyy syvällisesti. Myöskään urheilijan tulojen veronalaisuus ei ole välttämättä yleisesti tunnettu asia.

Lajin kehittymisen myötä kasvaa kilpailujen suosio nopeasti ja se tuo tietynlaisia velvollisuuksia palkintorahojen ja sponsorointituen maksamiselle vero-oikeudellisesta näkökulmasta. Tavoitteena on selvittää, mitkä lait sääntelevät urheilutoimintaa ja ovatko palkkion maksajan velvoitteet samoja harrasteurheilijaan ja ammattuurheilijaan nähden.

Palkkion maksajan velvoitteilla tarkoitetaan veron ennakonpidätystä sekä sosiaalivakuuttamisvelvollisuuteen liittyvien maksujen suorittamista. Lisäksi yrityksen on hyödyllistä tietää, mitä kuluja ja luontoisetuja suomalaisella ja ulkomaalaiselle urheilijalle on mahdollista korvata verovapaasti tietynlaisia edellytyksin. Tällaisia kuluja ja luontoisetuja ovat mm. kilpailujen osallistumismaksut, matkakorvaukset ja pelivälineet.

Yhtenä tavoitteena on selvittää urheilijan verotuksen toimittamiseen liittyvä menettely, koska sen tiedon tiedetään olevan toimeksiantajalle hyödyksi. Etenkin ulkomaalaisen urheilijan verotus on toimeksiannossa korostettu kysymys. Yritys joutuu ohjeistamaan etenkin ulkomaalaisia pelaajia Suomen verotuksen suhteen, minkä takia on tärkeää, että yrityksellä on riittävästi tietoa.

Tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on lakien lainopillinen tulkinta ja lainsäätäjän tarkoituksen löytäminen sekä oikeiden oikeuslähteiden käyttäminen. Keskeinen kysymys on sosiaalivakuuttamisvastuun jakaantuminen palkkion maksajan ja urheilijan kesken. Tarkoituksena on myös selvittää mitkä sosiaalivakuutusmaksut tulee suorittaa maksettaessa urheilijan palkkiota.

Urheilijoiden sosiaalivakuuttamista sääntelevään lainsäädäntöön ja lakien soveltamisalaan perehtymällä muodostetaan kokonaiskuva myös niistä tilanteista, jotka jäävät sääntelyn ulkopuolelle eivätkä synnytä vakuuttamisvelvoitetta. On myös hyvä ymmärtää Suomen solmimien sosiaaliturvasopimusten suhde kansalliseen lainsäädäntöön nähden.

Urheilijan asuinvaltion verotusta koskevalla lainsäädännöllä ja kansainvälisillä verosopimuksilla on jonkin verran vaikutusta kansainväliseen henkilöverotukseen. Tavoitteiden

täytyminen edellyttää perehtymistä Suomen sisäiseen lainsäädännön lisäksi Suomen solmimiin kansainvälisiin verosopimuksiin ja näiden keskinäisiin vaikutuksiin.

Palkkion maksamiseen liittyvä verotus ja sosiaalivakuuttaminen poikkeavat suomalaisten ja ulkomaalaisten urheilijoiden välillä. Urheilijan verovelvollisuusasemalla on merkitystä ja se määrittää ansiotulon verotusta. Toimeksiannossa tulee selvittää myös miten menettellään tilanteessa, jossa urheilijan palkkio maksetaan alueelle, joka on Suomen verotusvallan ulkopuolella.

1.2 Rakenne

Pääkäsittelyjaksoja ovat urheilijan ansiotulo, urheilijan palkkion verotus ja sosiaalivakuutusmaksut. Käsittelyjaksoissa edetään yksittäisistä käsitteistä suurempiin kokonaisuuksiin ja yleiskäsittelystä erityistilanteiden käsittelyyn.

Ensimmäisessä pääjaksossa tarkastellaan palkan, palkkion ja työkorvauksen eroja, minkä jälkeen perehdytään urheilijan palkkion verotuksellisiin näkökohtiin ja sen erikoiseen luonteeseen tulolajina. Pää- ja sivutoimisten urheilijoiden keskeiset erot määritetään ja pohditaan, miten ne vaikuttavat palkkion maksajan velvollisuuksiin ja oikeuksiin.

Toinen osa on opinnäytetyön tärkein jakso ja se käsittelee suomalaisen ja ulkomaalaisen urheilijan palkkion verotusta ja siitä tehtävää ennakonpidätystä. Ennakonpidätyksen osalta määritellään urheilijan tulosta ennakonpidätettävän veron määrä ja miten se vaikuttaa verotukseen. Kansainvälisten verosopimusten vaikutusta arvioidaan etenkin Euroopan ulkopuolella asuvien urheilijoiden osalta. Kappaleen lopussa pohditaan miten verotusvalta määräytyy tilanteessa, jossa suomalainen yritys maksaa tuloja ulkomaalaiselle urheilijalle ulkomailla tehdyn suorituksen perusteella.

Kolmannessa käsittelyosassa selvitetään urheilijoita koskevan erityislainsäädännön merkitystä sosiaalivakuuttamisvelvollisuuteen nähden, mitä sosiaalivakuutusmaksuja tavallisessa palkkasuhteessa tulee maksettavaksi ja mitkä ovat ne tahot, joiden alaisuuteen eri vakuutukset kuuluvat. Kansainvälisten sosiaaliturvasopimusten vaikutuksia sosiaalivakuuttamiseen arvioidaan Euroopan ulkopuolella asuvien urheilijoiden osalta.

Opinnäytetyön lopussa on lyhyt pohdinta, jossa arvioidaan yleisesti urheilijoiden palkkion verotusta ja sosiaalivakuuttamista sekä urheilijoihin liittyvän lainsäädännön vaikutuksia Suomessa. Pohdinnan kohteena on myös järjestelmän yleinen sujuvuus yrityksen näkökulmasta.

1.3 Rajaukset

Tässä työssä tarkastellaan verotusta ja sosiaalivakuutusmaksuja pääosin etuuden maksajana olevan yrityksen näkökulmasta. Urheilijan henkilökohtainen tuloverotus otetaan huomioon vain siinä määrin kuin se vaikuttaa yrityksen velvoitteisiin. Myöskään kilpailujen palkintorahojen ja kilpailun osallistumismaksujen arvonlisäverotusta ei käsitellä tässä opinnäytetyössä, vaan huomio keskitetään palkkion maksajan ennakonpidätyksen toimittamiseen ja maksamiseen liittyviin seikkoihin.

Urheilijan saama tulo on useimmiten palkkiota eikä palkkaa tai työkorvausta. Suomessa näiden käsitteiden erolla on merkitystä verotuksen kannalta. Opinnäytetyössä käsitellään pääsääntöisesti urheilijan palkkiota ja sen veronalaisuutta. Urheilijan palkkion maksamiseen liittyvät verotukselliset näkökohdat vaihtelevat jonkin verran pää- ja sivutoimisen urheilijan välillä.

Harrasteurheilijasta käytetään tässä työssä nimitystä sivutoiminen urheilija ja ammattiurheilijasta käytetään nimitystä päätoiminen urheilija. Opinnäytetyön tavoitteet liittyvät pääasiassa sivutoimisiin yksilöurheilijoihin, minkä vuoksi päätoimisten urheilijoiden palkkion maksamiseen liittyviä eri vaihtoehtoja ei käsitellä tässä työssä. Myöskään joukkueurheilijoiden toimintaa koskevia kysymyksiä ei pohdita. Varsinaisia urheilijarahastoja ei käsitellä, koska ne eivät sovellu sivutoimenaan urheilevan yksilöurheilijan tulon rahoitukseen.

Kilpailumenestyksen perusteella palkintorahoihin oikeutetut ulkomailta saapuvat urheilijat oleskelevat Suomessa ainoastaan kilpailun ajan, joten oleskeluajan kesto on pisimmillään kaksi viikkoa. Kilpailuita on pääsääntöisesti vain kesäisin, joten urheilijoille ei synny tuloja palkintorahoista ympärivuotisesti. Tarkastelun alaisuudessa Euroopan yhteisön ulkopuolisista maista ovat Yhdysvallat ja Kanada. Myöskään muiden maiden kansallisen verotusta ja vakuuttamista koskevan lainsäädännön mahdollisia vaikutuksia Suomesta saadun tulon verotukseen ei tässä työssä käsitellä.

Sponsorointituella tarkoitetaan tässä työssä sponsorointisopimuksessa sovittuja pelaajabonuksia, joiden maksaminen perustuu urheilijan henkilökohtaiseen urheilumenestykseen. Sponsorointituen maksaminen voi perustua vain fyysiseen urheilusuoritukseen, jolloin ei synny tilanteita, joissa suorituksesta erillään oleva mainos- tai edustustilanne perustaisivat oikeuden sponsorin maksamaan urheilijan palkkioon. Itsenäiseen edustukseen tai mainostamiseen perustuvaa sponsorointisuhdetta ei käsitellä sen tarkemmin.

Kaikki sponsorointitukea saavat ulkomaalaiset urheilijat tulevat Euroopasta. Yritys ei ole tehnyt sponsorointisopimuksia Euroopan yhteisön ulkopuolella asuvien henkilöiden kanssa.

2 URHEILIJAN ANSIOTULO

2.1 Urheilijan palkkio

Suomen verotuksessa ansiotulot voidaan jakaa erilaisiin tulotyyppeihin. Tyypillisimmät ansiotulot ovat palkka, työkorvaus ja palkkio. Palkka maksetaan vastikkeena työsopimuksen perusteella tehdystä työstä. Sopimuksen osapuolina ovat työntekijä ja työnantaja. Ennakkoperintälain (EPL, 1118/1996) 13 §:n mukaan palkkaa on kaikenlaatuinen työ- ja virkasuhteessa saatu palkka, palkkio, etuus ja korvaus.

EPL 25 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella työkorvausta on työstä, tehtävästä tai palveluksesta muuna kuin palkkana saatu korvaus. Työkorvaukseen perustuvan velvoitesuhteen osapuolina ovat yleensä etuuden maksava yritys ja ammatinharjoittaja. Työkorvauksen katsotaan kuitenkin olevan työkorvauksen saajan henkilökohtaista ansiotuloa, jos ammatinharjoittajan toiminta on hyvin pienimuotoista.¹ Elinkeinonharjoittajan tunnistaa siitä, että hänellä on Patenttirekisterikeskuksen tai Verohallinnon antama yritys- ja yhteisötunnus eli Y-tunnus.

Urheilijan palkkiolla tarkoitetaan urheilemisesta maksettua palkkiota, palkintoa tai muuta hyvitystä. Urheiluun perustuvana palkkiona pidetään myös kilpailun parhaalle urheilijalle maksettua palkkiota ja muuta sijoittumisen tai osallistumisen perusteella maksettavaa korvausta.² Tässä opinnäytetyössä käsiteltävä henkilökohtaiseen urheilusuoritukseen perustuva sponsorointituki ja palkintorahat ovat urheilijan palkkiota. Eräissä tilanteissa urheilijan palkkio voidaan suorittaa myös pelkästään luontoisetuna.³

Urheiluna pidetään lähinnä erilaisia fyysisiä yksilö- ja joukkueurheilulajeja.⁴ Tavallisimmin urheilijat jaetaan pää- ja sivutoimisiin urheilijoihin. Jaottelu tehdään useimmiten henkilökohtaisella toiminnalla ansaittujen urheilutulosten määrän perusteella sekä palkkioon oikeuttavan toiminnan kokonaisarviointin perusteella. Lainsäädäntömme käsittää usein

¹ Verohallinto 2014.

² Laitinen & Peltomäki 2016, 4 luku: palkkion käsite.

³ Verohallinto 2012a

⁴ Nykänen 2015, 160.

vain päätoimisia urheilijoita koskevat tilanteet, jolloin sivutoimiset urheilijat jäävät muiden oikeuslähteiden kautta saatujen tulkintojen varaan sekä erityislainsäädännön varaan.

2.1.1 Sponsorointituki

Urheilutoiminnan veronalaisuus on kautta aikojen ollut omaleimaisuutensa vuoksi kiistelly kysymys. Verotuksessa suhtauduttiin pitkään pidättäytyväisesti urheilijan tulon käsittelemiseen palkkana. Vasta 1990-luvun puolivälissä urheilijoita alettiin pitää yhä enemmän ja selkeämmin palkansaajina.⁵ Urheilijoita koskeva lainsäädäntöä uudistetaan edelleen ja se on jatkuvassa muutostilassa.

Sponsorointiyhteistyö on vastikkeellista toimintaa sponsoroivan yrityksen ja sponsoroitavan kohteen välillä.⁶ Tavallisesti tästä merkkinä on solmittu sponsorointisopimus. Yksilöurheilun kohdalla ei tavallisesti tehdä sponsorointisopimuksia yrityksen tai seuran kanssa. Urheilija voi kuitenkin esimerkiksi sopia kilpailut järjestävän urheiluseuran kanssa osallistumisestaan kilpailuihin järjestäjän maksamaa palkkiota vastaan.

Tuloverolain (TVL, 1535/1992) 10 §:n 1 momentin 4 b kohdan mukaan tulo, joka on saatu taiteilijan tai urheilijan Suomessa tai suomalaisessa aluksessa harjoittamasta henkilökohtaisesta toiminnasta, on Suomesta saatua tuloa. Hallituksen esityksen (76/1995) mukaan säännöksen piirin ulkopuolelle jäävät sellaiset taiteilijan tai urheilijan saamat tulot, jotka perustuvat muuhun kuin henkilökohtaiseen työhön, esimerkiksi erilaiset rojalitin luonteiset tulot mainos- tai sponsorisopimuksista⁷. Palkkio katsotaan henkilökohtaisella toiminnalla saaduksi tuloksi, jos oikeus palkkioon syntyy urheilusuorituksen perusteella.⁸

Tästä on kysymys myös toimeksiantajan tarkoittamassa sponsorointisuhteessa, jossa rahamääräinen bonus eli palkkio perustuu täysin urheilijan kilpailumenestykseen. Tämä tarkoittaa sitä, että urheilijan on osallistuttava kilpailuun ja menestyttävä siinä ansaitakseen palkkion. Edustaminen ja mainostaminen tapahtuvat varsinaisen urheilusuorituksen

⁵ Andersson, Linnakangas & Frände, 2016 130.

⁶ Juutinen 2016, 56.

⁷ HE 76/1995, 19.

⁸ Verohallinto 2012, 24.

aikana urheilijan käyttäessään sponsorilta saatuja pelipaitoja ja pelivälineitä. Tässä tapauksessa edustus ja mainostaminen ovat täysin riippuvaisia suorituksen olemassaolosta, joten ne ovat osa henkilökohtaista suoritusta ja toimintaa.

Mainos- ja sponsoritulot eivät siis ole henkilökohtaisesta toiminnasta saatua tuloa, koska palkkio saadaan ilman henkilökohtaiseen suoritukseen perustuvaa kilpailumenestystä tai muuta suoritusta. Sponsorin tilaisuuksissa esiintyminen tai sponsorin tuotteiden mainostaminen tavalla tai toisella katsotaankin enemmänkin työsuorituksiksi, silloin kun ne toimivat itsenäisesti erillään henkilökohtaisesta toiminnasta.⁹

On silti syytä huomata, että urheilijastatuksen perusteella maksetut muut kuin itse urheilu-suoritukseen perustuvat tulot ovat silti urheilijan veronalaista tuloa.¹⁰ Kilpailumenestyksen perusteella maksettavaan palkkioon sisältyy aina riski.

Toisinaan urheilijan katsotaan olevan työsuhteessa sponsorointituen maksajaan. Tällainen tilanne voi syntyä mm. joukkueurheilijoiden osalta. Työsuhteisen työn ja tavanomaisen harrastustoiminnan tunnistaminen on tulkinnanvaraisissa tilanteissa vaikeaa. Arviointi tapahtuu tällöin ensisijaisesti työsopimuslain soveltamisaläsäännösten avulla.¹¹ Työsopimuslain (TSL, 55/2001) 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan työsopimuslakia ei sovelleta tavanomaiseen harrastustoimintaan.

Kari Pekka Tiitinen toteaa Lakimiehessä 2/1998 julkaistussa asiantuntija-artikkelissaan,¹² että urheilijan työoikeudellista asemaa on arvioitava Arvo Sipilän luomaan perussuhde-teoriaan nojaavan työsopimuslain 1 §:n 1 momentin ja muiden työlakien soveltamisaläsäännösten perusteella. Tiitinen toteaa myös, että yksittäistapauksissa on arvioitava kokonaisuutta. TSL 1 §:n 1 momentissa säädetään, että työntekijä tai työntekijät yhdessä työkontana sitoutuvat henkilökohtaisesti työsopimuksella tekemään työtä työnantajan lu-kuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan.

⁹ Niskakangas & Knuutinen 2015, 10 luku.

¹⁰ Verohallinto 2012, 263.

¹¹ Knuutila 2014, 81.

¹² Tiitinen 1998, 212.

Samat tekijät ovat olleet työsuhteen tunnusmerkkeinä jo pitkään Suomessa. Yksilölajien osalta työsuhdetta ei katsota syntyvän, koska työsuhteeseen kuuluva johto ja valvonta puuttuvat,¹³ mikä on tunnusomaista sponsorointisopimuksissa.

Urheilijan sopimussuhde sponsoriin tai yhteistyökumppaniin lienee yleensä määräaikainen ja myös selvästi kiinteämpi kuin yksilöurheilijan suhde kilpailun järjestävään seuraan, joka on kilpailukohtainen.¹⁴

Vakuutusosikeus on 12.5.1992 antamallaan päätöksellä katsonut, ettei amerikkalaisen jalkapallon pelaamisesta pelaajasopimuksen urheiluseuran kanssa tehneen urheilijan katsottu olevan työsuhteessa seuraan, koska toimintaa oli pidetty harrastustoimintana ja pelaajalle maksettua palkkiota harrastustoiminnan tukemiseksi tarkoitettuna avustuksena. Pelaajasopimuksessa oli sovittu pelaajan velvollisuudesta osallistua seuran peli- ja harjoitusohjelmiin. Pelaajan oli ilmoitettu saavan palkkaa puolen vuoden ajalta 500 markkaa.¹⁵ Tapauksessa siis toiminnan valvonta ja johto puuttuivat sekä vuosittaiset urheilutulot olivat vähäisiä.

Sama päätelmä voidaan tehdä autourheilijan työsuhteesta autoliikkeeseen ja jääkiekkopelaajan työsuhteesta mailatehtaaseen. Kyseessä on molemminpuolinen toisiaan velvoittava sponsorointisopimus, mutta ei silti varsinainen työsuhde. Syytä on kuitenkin huomata, että työsuhteen tunnusmerkkien puuttuminen ei poista tulon veronalaisuutta tai muita maksamiseen liittyviä velvollisuuksia.

Urheilijan palkkion verotuksen kannalta on olennaista, katsotaanko urheilija päätoimiseksi vai sivutoimiseksi. Päätoimisen urheilijan ja palkkion maksajan välille katsotaan useimmiten syntyvän työsuhde, jolloin palkkion maksaminen muistuttaa joiltakin osin palkan maksamista. Tällöin esimerkiksi sponsoroitavan urheilijan voidaan katsoa olevan työsuhteessa palkkion maksajaan, vaikka työsuhteen sijaan olisi olemassa vain sponsorointisopimus.

Päätoimisella urheilijalla ei voida korvata kaikenlaisia tulonhankintaan liittyviä matkankuluja verovapaasti, koska usein kyseessä katsotaan olevan samankaltainen työsuhde,

¹³ HE 1994/356, 1.3. Joukkueurheilu/Yksilölajit.

¹⁴ Tiitinen 1998, 221.

¹⁵ HE 1994/356, 1.4. Tapaturmavakuutuksen soveltamis- ja oikeuskäytäntö.

joka muodostuu tavallisessa palkkatyössä työnantajan ja työntekijän välille. Näin ollen sovelletaan työsuhteessa matkakorvausten verotusta koskevia säännöksiä ja ohjeita myös päätoimisen urheilijan matkojen korvaamiseen. Sivutoimiselle harrasteurheilijalle maksettavan palkkion ei katsota perustuvan työsuhteeseen ja verovapaita matkakuluja voidaan useimmiten korvata.

Tavallisen työsuhteesta saadun palkan ja työsuhteen perusteella maksettavan urheilijan palkkion maksaminen eroavat toisistaan pääosin urheilijoiden toimintaa sääntelevien erityislakien osalta. Eroja on esimerkiksi palkkion maksajan sosiaalivakuuttamisvelvollisuudessa.

Suomessa päätoimisille urheilijoille on olemassa erilaisia valmennus- ja urheilijarahastoja, joilla verotusta on helpotettu suorituksen maksajan ja saajan osalta. Rahastot soveltuvat pääsääntöisesti vain ammattimaisesti hankitun urheilijatulon rahastointiin. Esimerkiksi sponsorointituen maksaminen rahastoon toisinaan saattaa edellyttää, että palkkion maksaja suorittaa erikseen määrätyt sosiaalivakuutusmaksut, joiden maksuvelvollisuutta ei syntyisi, jos palkkio maksettaisiin suoraan urheilijalle.

2.1.2 Palkintorahat

Kilpailumenestyksen perusteella saadut palkintorahat ovat urheilijan veronalaista tuloa eli urheilijan henkilökohtaiseen suoritukseen perustuvia palkkiota. Urheilusuorituksista tunnustuksena annetut rahapalkinnot voivat olla verovapaita vain silloin, kun kyseessä on olympiatasoinen tunnustus.¹⁶

Tuloverolaisissa (TVL, 1535/1992) säädetään niistä erityistilanteista, joissa harrasteurheilijalle maksettava palkinto ei ole veronalaista tuloa. Veronalaisena tulona ei myöskään pidetä pokaalia ja siihen verrattavia tavanomaisia esinepalkintoja, joilla on vain lähinnä tunnearvoa. Myös ulkomailta saatu palkinto on veronalaista tuloa Suomessa.¹⁷

Valtiolta, kunnalta tai muulta julkisyhteisöltä saadut opiskeluun tarkoitetut apurahat ovat urheilijalle verovapaata tuloa. Keskusverolautakunnan ratkaisussa (KVL 1980/425), katsottiin verovapaaksi myös stipendi, jonka myöntäjänä oli yhteisö, jonka tehtäviin kuului

¹⁶ Andersson, Linnakangas & Frände 2016, 368-369.

¹⁷ Verohallinto 2012a

urheilijoiden ammattiopintojen edistäminen. Mikäli stipendin myöntäjänä olisi ollut tavallinen yritys, olisi stipendi todennäköisesti katsottu verotuksessa pelaajan veronalaiseksi ansiotuloksi, kun etuuden maksaminen perustuu vastikkeeseen.

KVL 1980/425: Ratkaisussa jääkiekon SM-Liigassa pelaavalle urheilijalle oli Jääkiekon SM-Liiga ry myöntänyt 6 000 markan stipendin opintojen loppuunsaattamiseksi pelaajan kauppaooppilaitoksessa. Stipendi katsottiin TVL 22.1 § 2 kohdassa tarkoitetuksi verovapaaksi stipendiksi.

3 URHEILIJAN PALKKION VEROTUS

3.1 Ennakonpidätys

Ennakonpidätyksellä tarkoitetaan menettelyä, jossa suorituksen maksaja toimittaa ennakonpidätyksen maksamastaan palkasta tai palkkiosta. Suomessa ennakonpidätyksestä säädetään ennakkoperintälaissa. Suorituksen maksajana on tyypillisimmin työnantaja, jonka velvollisuudeksi on säädetty menettelyn toimittaminen. Ennakonpidätys on ennakkoperinnän keskeinen muoto. Ennakkoperintä toimitetaan ennakonpidätyksenä verokortin perusteella silloin, kun tulo saadaan.¹⁸ Verokortissa on työntekijän henkilökohtainen tuloveroprosentti, joka määräytyy kaikkien vuositulojen perusteella.

Suurin osa kaikista Suomesta saaduista tuloista on veronalaista tuloa. Palkkion maksaja tilittää suorituksesta toimittamansa ennakonpidätykset verotilille.¹⁹ Työnantajalla on myös velvollisuus toimittaa ennakonpidätys työntekijän maksettavaksi tulevista pakollisista sosiaalivakuutusmaksuista sekä mahdollisesta lähdeverosta. Menettelyllä varmistetaan, ettei ennakonpidätys jää toimittamatta myöskään henkilökohtaisesta ansiotulosta. Työntekijä ei sitä pysty itseltään toimittamaan ja tilittämään Verohallinnolle, joten se on säädetty maksajan tehtäväksi.

Palkkion maksamiseen liittyvät velvoitteet ovat siis hyvin pitkälti samankaltaisia kuin palkan maksamiseen liittyvät velvoitteet, vaikka kyse ei kummassakaan tapauksessa ole varsinaisesta työsuhteesta. Eli sponsorintisopimusten perusteella pelaajalle maksettava palkkio tai kilpailumenestyksen perusteella saadut rahapalkinnot ovat veronalaista tuloa, josta ennakonpidätys tulee suorittaa.

Palkkionmaksajan täytyy aina olla selvillä siitä, onko maksettava palkkio veronalaista tuloa saajalleen. Mikäli yritys rikkoo ennakonpidätysvelvollisuuttaan ja jättää veron pidättämättä voi hän syyllistyä veropetokseen tai kavallukseen, vaikka maksunsaaja olisi-kin ainoa, joka tilanteesta hyötyisi.

¹⁸ Kondelin, Laitinen & Peltomäki 2016, 144.

¹⁹ Kondelin, Laitinen & Peltomäki 2016, 145.

Defensor Legisin 3/2005 julkaistussa artikkelissa Janne Kaisto toteaa, että Rikoslain (RL, 39/1889) 29 luvun 4 momentin 1 kohdan nojalla voidaan rangaista verorikkomuksesta sellaista henkilöä, jos etuuden maksaja laiminlyö ennakonpidätysvelvollisuuttaan.²⁰

RL 29:3,1 mukaan joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä jättää muun syyn kuin maksukyvyttömyyden tai tuomioistuimen määräämän maksukiellon takia määrääjässä suorittamatta ennakonpidätyksen, lähdeveron tai tilitettävän varainsiirtoveron, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava veropetoksena verorikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Rikoslain 20 luvussa säädetään myös muista verotukseen, ennakonpidätykseen ja yleisesti niiden kaltaisten velvoitteiden rikkomiseen liittyvistä laiminlyönneistä. Tällaisia ovat verorikkomuksen lisäksi työeläkevakuutusmaksupetos ja eriaisteiset veropetokset. Tiedonpuute tai väärät tulkinnat voivat aiheuttaa rikoslain tunnusmerkistön täyttymisen. Näin oli myös Korkeimman oikeuden 2006:44 tapauksessa.

KKO 2006:44: Syytetyt olivat maan korkeimmalla sarjatasolla jalkapalloa pelanneen urheiluseuran luottamustehtävissä syyllistyneet muun muassa törkeään veropetukseen. Porin Käräjäoikeus lausui, että kysymyksessä oleva rekisteröity yhdistys oli yleishyödyllinen yhteisö, joka harjoitti jalkapallotoimintaa edustustasolla niin sanotussa veikkausliigassa. Seura oli työnantajana maksanut edustusjoukkueen pelaajille palkkaa. Se oli palkanmaksajana velvollinen toimittamaan ennakonpidätyksen. Pelaajapalkkiota oli maksettu mainituilla varoilla ennakonpidätystä toimittamatta ja laaditut pelaajasopimukset olivat osaksi olleet nettopalkkasopimuksia. Seuran johtokunnan jäsenet ja puheenjohtaja tuomittiin vankeus- ja sakkorangaistukseen törkeästä veropetoksesta.

Maksukäytännöt ja ennakonpidätysvelvollisuudet riippuvat maksunsaajan verovelvollisuusasemasta sekä sosiaalivakuuttamisesta. Tapauksessa oli kyse ammattiurheilijoista, mutta myös palkkion suoritus harrasteurheilijalle vaatii aina veron ennakonpidätyksen.

²⁰ Kaisto 2005, 436.

Nettopalkkasopimuksia on edelleen mahdollista solmia, mutta tällöin on hyvä tutustua verohallinnon ohjeisiin ennen maksusuoritusta.

3.2 Yleisesti verovelvolliset

Suomessa henkilökohtaisen tulon verotukseen sovelletaan tuloverolakia.²¹ Verotus määräytyy Suomessa verovelvollisuusaseman perusteella. Henkilö voi olla Suomesta saamastaan tulosta joko yleisesti verovelvollinen tai rajoitetusti verovelvollinen. Verovelvollisuusasema määräytyy useimmiten asumisen ja oleskelun mukaan.²²

Luonnollisen henkilön katsotaan asuvan Suomessa, jos hänellä on täällä varsinainen asunto ja koti, jossa hän pääsääntöisesti oleskelee. Tällöin hän on yleisesti verovelvollinen. Yleisesti verovelvollinen on myös sellainen ulkomaalainen henkilö, joka oleskelee Suomessa yli kuuden kuukauden ajan yhtäjaksoisesti.²³ TVL 9 §:n 1 momentin mukaan verovuonna Suomessa asunut henkilö on velvollinen maksamaan veroa täältä ja muualta saamastaan tulosta eli verovelvollisuus Suomeen nähden on maailmanlaajuinen.

Lähtökohtaisesti kaikki suomalaiset ja ulkomaalaiset täällä pääsääntöisesti asuvat urheilijat ovat yleisesti verovelvollisia ansiotuloistaan, jolloin heihin sovelletaan tavallista progressiivista verotusta.

EPL 11 §:n 1 momentin mukaan ennakonpidätys toimitetaan siten, että suorituksen maksaja vähentää ennakonpidätysprosentin mukaan lasketun määrän rahana maksettavasta määrästä suorituksen yhteydessä tai merkityksään sitä tilille asianomaisen hyväksi.

Verohallinnon 1.1.2016 alkaen voimaan astuneessa päätöksessä (1378/2015, 17 §) ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä todetaan, että urheilijan palkkiosta ennakonpidätys on toimitettava siten kuin ennakoperintäasetuksen 4, 5 ja 6 §:ssä on säädetty. Ennakoperintäasetuksen (EnnakoPA, 1124/1996) 4 §:n 1 momentin mukaan ennakonpidätys on toimitettava verokorttiin merkityn perus- ja lisäprosentin mukaan tai verokorttiin merkityn muun asianomaista tuloa koskevan pidätysprosentin mukaan. Palkkion

²¹ Myrsky & Linnakangas 2010, 47.

²² Verohallinto 2015, 13.

²³ Verohallinto 2015, 13.

maksaja on myös velvollinen laskemaan palkansaajan vaatimuksesta ennakonpidätys ai-noastaan vuositulorajaa käyttäen (EnnakkoPA 5 §).

3.3 Rajoitetusti verovelvolliset

Ulkomailla asuvat eli rajoitetusti verovelvolliset ovat verovelvollisia vain Suomesta saamastaan tulosta. Tavallisimmin rajoitetusti verovelvollisia ovat kaikki ne henkilöt, jotka eivät ole yleisesti verovelvollisia.²⁴ Suomen verotusoikeuden edellytyksenä on, että verotettava tulo kuuluu Suomen verotusvallan alaisuuteen. Kansallista verotusta koskevaa lainsäädäntöä voidaan siis soveltaa vain niihin henkilöihin, joille syntyy verovelvollisuus Suomesta hankittujen tulojen perusteella.²⁵

TVL 9 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan rajoitetusti verovelvollisia ovat luonnolliset henkilöt, jotka ovat asuneet tai oleskelleet yhtäjaksoisesti Suomessa enintään 6 kuukautta ja heitä voidaan verottaa Suomessa vain eristä, jotka ovat Suomesta saatuja tuloja. Palkkion maksavan yrityksen tulee olla rekisteröityneenä Suomessa.²⁶ Suomesta saatuna tulona pidetään sellaista tuloa, joka on hankittu fyysisesti täällä tehdystä työstä tai suorituksesta.

Sellainen henkilö, joka ei verovuonna ole asunut Suomessa, on velvollinen suorittamaan veroa tulon perusteella, jonka hän saa Suomesta (TVL, 9 §:n 1 momentti). TVL 10 §:n 4 momentin 4 b kohdan mukaan verovelvollisuus syntyy myös Suomesta hankitusta urheilijan palkkiosta.

3.3.1 Lähdevero

Rajoitetusti verovelvollisen henkilön palkkiosta tulee periä lähdevero. Lähdeveron ennakonpidätys palkkiosta on maksajan vastuulla. Lähdevero on rajoitetusti verovelvolliselta bruttotulosta perittävä lopullinen vero, eikä siitä voida vähentää tulon hankkimisesta aiheutuneita menoja.²⁷ Siitä ei myöskään anneta veroilmoitusta Suomeen.²⁸

²⁴ Verohallinto 2015, 13.

²⁵ Andersson, Linnakangas & Frände 2016, 66.

²⁶ Soranen 2014, 212.

²⁷ Helminen 2013, 114.

²⁸ Verohallinto 2014a

Lähdeverotuksesta säädetään rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetussa laissa (LähdeVL, 627/1978). Lakia sovelletaan verotusasemaltaan rajoitetusti verovelvollisiin henkilöihin. LähdeVL 3 §:ssä todetaan, että lähdevero on suoritettava, riippumatta siitä, onko korvausta pidettävä palkkana tai kenelle se ylipäätänsä maksetaan. Oleellista on, että maksettava palkkio tai tuki on pelaajalle veronalaista tuloa.

LähdeVL 7 §:n 1 momentin mukaan lähdeveron määrä rajoitetusti verovelvollisen palkasta on 35 prosenttia. Lähdeveroprosentti on kuitenkin määritelty lainsäädännössä erikseen urheilijoiden saaman tulon osalta ja heihin sovelletaan alempaa prosenttia.²⁹ LähdeVL 7 §:n 1 momentin mukaan lähdevero on 15 prosenttia 3 §:n 1 momentissa tarkoitusta taiteilijan tai urheilijan henkilökohtaiseen toimintaan perustuvasta korvauksesta eli menestyksen perusteella maksettavasta rahapalkinnosta ja palkkiosta.

Urheilutoimintaan sovellettavaa 15 prosentin pidätysprosenttia ei kuitenkaan sovelleta, jos sponsorintisopimuksessa sovitun palkkion maksaminen ei ole henkilökohtaisesta toiminnasta saatua tuloa, vaan kysymyksessä on mainostus tai muu edustus. Näitä korvauksia verotetaan tapauksesta riippuen palkkojen tapaan 35 prosentin mukaan tai rojaltien tapaan 30 prosentin mukaan.³⁰

Rojaltista määrätään erikseen kansainvälisissä verosopimuksissa. Kanadan ja Suomen välisessä verosopimuksessa rojaltilla tarkoitetaan kaikkia suorituksia, jotka saadaan korvauksena tekijänoikeuden, patentin, tavaramerkin, mallin tai muotin, piirustuksen, salaisen kaavan tai valmistusmenetelmän taikka muun aineettoman omaisuuden käyttämisestä tai käyttöoikeudesta.³¹

Rajoitetusti verovelvollisen maksun saajan tulee henkilökohtaisella hakemuksella hakea lähdeverokortti Suomen verohallinnosta (LähdeVL, 5 §). Lähdeverokorttihakemuksen (Lomake VEROH 5057) ja englanninkieliset täyttämishojeet saa ladattua Verohallinnon sivuilta.³² Palkkion saajan tulee toimittaa lähdeverokortti yritykselle, koska maksajalla

²⁹ Peltomäki 2015, 177.

³⁰ Helminen 2016, 13 luku.

³¹ Verosopimus: Kanada 2/2007.

³² Verohallinto 2015a.

täytyy olla selvyyss siitä, että kyseessä on rajoitetusti verovelvollinen henkilö. Ennakonpidätys toimitetaan aina lähdeverokortin perusteella. Mikäli lähdeveroverokorttia ei toimiteta, maksetusta palkasta tulee periä 60 %:n suuruinen lähdevero³³

Urheilukilpailunjärjestäjä usein määrittää etukäteen kilpailijoille sijoituksen perusteella maksettavien rahapalkintojen määrät. Ulkomaalaiset pelaajat eivät monestikaan ole tietoisia, että heidän palkkiostaan peritään lähdevero. Tällöin urheilija saattaa olettaa, että hän saa tililleen palkinnoksi määritetyn summan kokonaisuudessaan. Mikäli yritys haluaa ottaa omiksi kuluikseen rajoitetusti verovelvollisen lähdeveron, voidaan menetellä kuten korkeimman hallinto-oikeuden tapauksessa (KHO 2005:1295), jolloin urheilija saa tililleen ennalta määritetyn summan kokonaisuudessaan.

KHO 2005:1295: Tapauksessa rajoitetusti verovelvollinen Viron tasavallassa asuva urheilija osallistuu Suomessa vuonna 2005 järjestettävään urheilutapahtumaan, hän harjoittaa tuloverolain 10 §:n 4 b kohdassa tarkoitettua toimintaa Suomessa ja hän on velvollinen maksamaan Suomeen lähdeveroa ulkomaiselta yhdistykseltä mahdollisesti saamastaan rahapalkinnosta. Palkinto maksetaan urheilijalle ilmoitetun suuruisena, jolloin rajoitetusti verovelvollisen urheilijan palkinnosta mahdollisesti perittävä lähdevero lisätään palkinnon nettomäärään siten, että palkinnon verolla vähennetty määrä vastaa etukäteen ilmoitettua palkinnon määrää.

Palkkion maksajan tulee ilmoittaa kausiveroilmoituksessaan lähdeveron alainen palkka ja siitä peritty lähdevero, joka maksetaan verotilille. Maksajan on myös ilmoitettava rajoitetusti verovelvolliselle maksamansa palkka rajoitetusti verovelvollisen vuosi-ilmoituksella (VEROH 7809) ja annettava verovelvolliselle tosite palkanmaksusta.³⁴ Tosite kannattaa laatia englanninkielellä, jotta sillä on tulonsaajan kotivaltiossa enemmän käyttöä esimerkiksi kaksinkertaisen verotuksen poistamista varten. Eri maissa verotuskäytännöt vaihtelevat paljon, joten palkan saajaa kannattaa ohjeistaa säilyttämään tosite mahdollista kotivaltion veroilmoitusta varten.³⁵

³³ Nykänen 2015, 258.

³⁴ Verohallinto 2015, 111.

³⁵ Verohallinto 2011.

Euroopan ulkopuolelta saapuvien pelaajien palkkioiden verotus on lähes kokonaan maiden välisten verosopimusten varassa. Verosopimukset eivät yleensä rajoita Suomen oikeutta verottaa rajoitetusti verovelvollisen taiteilijan tai urheilijan Suomessa harjoittamaa henkilökohtaiseen toimintaan perustuvaa korvausta. Mahdollinen kaksinkertainen verotus poistetaan verosopimuksilla joko hyvitys- tai vapautusmenetelmällä.³⁶

Maiden väliset verosopimukset vastaavat pääosin OECD:n laatimaa malliverosopimusta.³⁷ OECD:n mallisopimuksessa 17 artikla käsittelee taiteilijoiden ja urheilijoiden verotusta. Tulon verotusoikeus on yleensä rajoituksetta lähdevaltiolla ja sopimuksista riippuen verotuskäytännössä on suuriakin eroja. OECD:n malliverosopimuksen 4 artiklan mukaan henkilön katsotaan asuvan siinä valtiossa, jossa henkilö on verovelvollinen kotipaikan, asumisen, johtopaikan tai minkä tahansa muun sellaisen seikan nojalla maailmanlaajuisista tuloistaan.³⁸

Suomen ja Amerikan Yhdysvaltojen välisen verosopimuksen³⁹ 17 artiklan 1 kappaleen mukaan taiteilijana tai urheilijana harjoitetusta henkilökohtaisesta toiminnasta saatua tuloa verotetaan poikkeuksellisesti vain verovelvollisen asuinvaltiossa, jos tulo, johon luetaan myös verovelvolliselle korvatut menot kuten esimerkiksi hotellilaskut ja matkaliiput,⁴⁰ eivät kalenterivuoden aikana ylitä 20 000 Yhdysvaltojen dollaria tai vastaavaa euron määrää. Tulon jäädessä pienemmäksi Yhdysvalloissa asuvan taiteilijan tai urheilijan tuloa ei veroteta Suomessa ollenkaan. Mikäli vuotuisen tulon määrä on suurempi kuin 20 000 dollaria, verotetaan tulo täysimääräisesti Suomessa.⁴¹

Myös tässä tapauksessa urheilija tarvitsee Suomen Verohallinnon verokortin, jossa verosopimuksen mukainen huojennus otetaan huomioon lähdeverokortilla olevan merkinnän perusteella.⁴² Kysymyksessä voi olla silloin ns. ”nollaverokortti” riippuen siitä, onko henkilöllä muita urheilutuloja Suomesta. Yhdysvaltalaiselle pelaajalle voidaan siis maksaa palkintorahat puhtaasti verovapaana, kunhan pelaajan vuotuiset Suomesta saadut tulot pysyvät alle 20 000 dollaria.

³⁶ Andersson, Linnakangas & Frände 2016, 112.

³⁷ Andersson, Linnakangas & Frände 2016, 67.

³⁸ Helminen 2012, 210.

³⁹ Verosopimus: Amerikan Yhdysvallat 2/1991.

⁴⁰ Myrsky & Linnakangas 2009, 79.

⁴¹ Nykänen 2015, 37.

⁴² Verohallinto 2015.

Verosopimuksissa käytetään usein vapautusmenetelmää, jolloin asuinvaltio ei verota sellaisia tuloja, joiden kohdalla verosopimus määrää, että tulo verotetaan vain toisessa sopimusvaltiossa eli lähdevaltiossa. Kanadan ja Suomen välisen verosopimuksen⁴³ 16 artiklan 1 kohdan mukaan urheilijan tulo verotetaan siinä toisessa valtiossa, jossa hän tulon hankkii eli tässä tapauksessa Suomessa. Suomen lainsäädännön mukaan pelaajalta peritään siis 15 % lähdevero kilpailunperusteella saaduista ansioista.

Mikäli urheilijan palkkioita tullaan maksamaan jatkossa myös muihin Euroopan ja Euroopan ulkopuolisiin maihin, on syytä selvittää, onko Suomella verosopimus maan kanssa. Lähdeveron osalta noudatetaan usein sitä, mitä kyseisen verosopimuksen 17 artiklassa sanotaan urheilijan palkkion verotuksesta.

Pääsääntönä on, että jos verosopimusta ei ole, sovelletaan LähdeVL:n säännöksiä sellaisenaan.⁴⁴ Käytännössä tällainen tilanne on kuitenkin harvinainen. Suomi on solminut verosopimuksen lähes 80 valtion kanssa.

Verovelvollisen kannattaa ilmoittaa kotimaassaan ulkomailta saadut tulot veroilmoituksessaan. ”Useimmat Suomen solmimista verosopimuksista antavat mahdollisuuden tietojenvaihtoon”, kertoo veroasiantuntija Hannu Lahtomaa Verohallinnosta Taloustaidossa 3.12.2014 julkaistussa uutisessa.⁴⁵

3.3.2 Progressiivinen lähdevero

Rajoitetusti verovelvollista ei pääsääntöisesti veroteta verotusmenettelylain mukaisessa järjestyksessä. Lähdevero voidaan kuitenkin periä usealla eri tavalla riippuen palkansaajan tilanteesta. Bruttokorvauksesta perittävä lähdevero on yleensä pelaajan kannalta edullisin vaihtoehto ja sitä pidetäänkin ensisijaisena, koska se soveltuu lähes kaikkiin palkkion saajiin riippumatta heidän asuinvaltiostaan.

Euroopan talousalueella (ETA-maissa) asuvilla on oikeus vaatia verotusmenettelylain (VML, 1558/1995) mukaista lähdeveron nettoverotusta. Tämä tarkoittaa sitä, että kuluilla

⁴³ Verosopimus: Kanada 2/2007.

⁴⁴ Myrsky & Linnakangas 2009, 179.

⁴⁵ Taloustaito 2014.

vähennetystä tulosta peritään 15 % lähdeveron sijaan ns. progressiivinen lähdevero (LähdeVL 7a §). Progressiivinen lähdevero on rajoitetusti verovelvolliselta perittävä vero, jonka veroprosentti määräytyy Suomesta saatujen tulojen ja asuinvaltiossa saatujen veronalaisten tulojen mukaan.⁴⁶

Tällöin tavallisen lähdeverokortin sijasta palkkion maksajalle toimitetaan progressiivinen lähdeverokortti. Matka- ja majoitusmenot voidaan vähentää tällaisessa verotuksessa, kunhan ne vain liittyvät tulon hankkimiseen ja siltä osin kuin palkkion maksaja ei niitä ole korvannut. Hallituksen esityksessä (HE 173/2009) vähennyskelpoisten kulujen kriteereinä on mainittu välitön taloudellinen ja erottamaton kytkeytyminen tuloon.⁴⁷ Kyseiset kriteerit perustuvat suoraan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.⁴⁸

Vaatus kulujen vähentämisestä ja progressiivisesta lähdeverotuksesta esitetään lähdeverokorttia haettaessa, joten menettely ei aiheuta toimenpiteitä lähdeveronalaisen tulon maksajalle.⁴⁹ Verohallinnon julkaiseman vuoden 2015 kansainvälisen verotuksen käsikirjan mukaan progressiivista lähdeverokorttia haettaessa on täytettävä lähdeverokorttihakemuksen lisäksi lomake VEROH 6148, jolla ilmoitetaan kaikki Suomesta saadut ansiotulot sekä näihin tuloihin kohdistuvat vähennykset. Progressiivisen verotuksen edellytyksenä on, että Suomella on asuinvaltion kanssa verosopimus ja maa kuuluu Euroopan Talousalueeseen.⁵⁰

Kuluja ei voida vähentää ilman progressiivista lähdeverokorttia. Verovelvollinen voi hakea kulujen vähentämistä myös jälkikäteen.⁵¹ Vastuu lähdeveron perimisestä on palkkion maksajalla (LähdeVL 17 §), mutta vilpittömässä mielessä oleva maksaja vapautuu vastuustaan noudattaessa verokortissa olevaa määräystä.⁵²

3.4 Suomen verotusvallan ulkopuoliset tulot

⁴⁶ Verohallinto 2014a.

⁴⁷ HE 173/2009, lakiehdotusperustelut, 7 a §.

⁴⁸ Nykänen 2015, 275.

⁴⁹ Peltomäki 2015, 178.

⁵⁰ Verohallinto 2015, 111.

⁵¹ Verohallinto 2015, 110.

⁵² Verohallinto 2015, 119.

Pääsääntöisesti valtion verotusvaltaan kuuluvat suorituksen voidaan verottaa siinä maassa, jossa työskentely tapahtuu. Tämä tarkoittaa sitä, että palkkioon oikeuttava saamisoikeus täytyy perustua Suomessa tapahtuneeseen toimintaan, jotta se kuuluu Suomen verotusvallan alaisuuteen. Verotusvallan alaisuuteen kuulumisen kannalta ei ole riittävää, että palkkio maksettaisiin Suomesta, mutta suorituksen oikeuttava toiminta tapahtuisi muualla.

Suomessa voidaan verottaa vain tuloverolaisissa tarkoitettu Suomesta saadusta (TVL 10 §). Pysyvästi ulkomailla asuvan ulkomaan kansalaisen työskennellessä ulkomailla, hänen saamaansa palkkiota ei yleensä voida verottaa Suomessa, vaikka maksajana olisi suomalainen yritys. Suomalaisen työnantajan on kuitenkin annettava vuosi-ilmoitus maksetuista suorituksista⁵³

Oleellista on huomata, että tilanne olisi aivan toinen, mikäli ulkomaalainen työntekijä olisi hankkinut tulonsa Suomesta. Jos siis suomalainen yritys maksaa Ranskassa asuvalle Saksan kansalaiselle palkkaa Espanjassa suoritettavasta työstä, ei tuloa voida verottaa Suomen lainsäädännön mukaisesti.

3.5 Verovapaat korvaukset

Ennakkoperintälain 15 §:n 1 momentin mukaan työnantaja voi korvata palkansaajan vaatimuksesta hänelle kertyvät työstä välittömästi johtuvat kustannukset tai vähentää kustannusosuuden ennen ennakonpidätyksen toimittamista. Välittömien kustannusten korvausta ei pidetä palkkana, jos se ei ylitä kustannusten selvitettyä tai arvioitua määrää (EPL, 15.3). Säännöksessä viitataan palkansaajaan, mutta EPL 15 pykälän 5 momentissa täsmennetään, että yllämainittua sovelletaan myös urheilijan palkkion maksajaan ja saajaan.

Välittöminä kustannuksina voidaan ennakonpidätystä toimitettaessa ottaa huomioon työvälineistä sekä valmistus- ja tarveaineista aiheutuneet menot, matka- ja edustusmenot sekä muut palkansaajalle työn suorittamisesta aiheutuneet menot. Maksajan vastuulle jää korvauksen verovapauden arviointi. Arvioinnissa kannattaa lähteä liikkeelle siitä, että löytyykö riittävä syntyneen kulun ja palkkioon oikeuttavan suorituksen välinen kytkös ja täyttyykö välittömyysvaatimus. Korkeimman hallinto-oikeuden tapauksessa 1980 II 565

⁵³ Verohallinto 2011a.

katsottiin pelaajasopimukseen ja ansaittuun tuloon nähden kuulumaton etuus pelaajan veronalaiseksi tuloksi.

KHO 1980 II 565: Urheilija, joka opiskeli yliopistossa, oli saanut urheiluseuralta opiskelustipendin nimellä 6 000 mk. Urheilija oli solminut seuran kanssa pelaajasopimuksen. Kun otettiin huomioon mm., että urheiluseura antoi sanotunlaisia suorituksia vain omille edustuspelaajilleen ja ettei seuran varsinaisena tarkoituksena ollut opiskelun tukeminen, tuloa ei pidetty verovapaana opintoapurahana. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kyse oli TVL:n mukaisesta veronalaisesta tulosta.

Suomessa kaikenlaiset etuudet ja hyvästä tahdosta annetut lahjoitukset ovat tiukasti säännelty veronalaisuuteen. Korvauksen verovapautta ei voida perustaa vain siihen, että maksettava tuki nimetään jollakin tietynlaisella tavalla tai perustelemalla pelaajasopimuksen olemassaololla. Korvauksia maksettaessa on hyvä pyrkiä samanlaiseen menettelyyn, kuin varsinaisessa työsuhteessa.

Välittömien kustannusten vähentämistä verotusmenettelylain mukaisessa progressiivisessä lähdeverotuksessa ei pidä ymmärtää samana asiana matkakustannusten verovapaan korvaamisen kanssa. Rajoitetusti verovelvollisen progressiivisessä verotuksessa välittömät tulonhankintaan liittyvät kustannukset vähennetään ennen veron toimittamista Verohallinnolle osoitetulla pyynnöllä. Bruttotulojen ja nettotulojen lähdeverotuksessa taas yritys voi halutessaan korvata rajoitetusti verovelvolliselle pelaajalle matkakustannuksia maksettavan palkkion ohella verovapaasti, jolloin ne ovat pelaajan verovapaata tuloa.

3.5.1 Matkakorvaukset

Päätoimisten palkkioon oikeutettujen urheilijoiden matkojen korvaamisen verovapautta on tarkasteltava samoin perustein kuin työsuhteisen työntekijän matkojen korvaamista. Tällöin urheilijan ansiotulon hankintaan liittyvät matkat täytyy ymmärtää laissa tarkoitettuina työmatkoina ja palkkion maksaja työnantajana. Työnantaja voi korvata tuloverolain (TVL 72 §) mukaisia työmatkoja työntekijälle muualle kuin varsinaiselle työntekopaikalle. TVL 72 §:n 4 momentin mukaan työmatkana ei pidetä verovelvollisen asunnon ja varsinaisen työpaikan välistä matkaa.

Samaa sääntöä on sovellettava päätoimiseen urheilijaan, vaikka varsinaisen työpaikan määritelmä ei aina olekaan niin yksioikoinen. TVL 72 b §:n 2 momentissa säädetään, että jos verovelvollisella työn liikkuvuuden vuoksi ei ole paikkaa, jossa hän vakituisesti työskentelee, pidetään varsinaisena työpaikkana paikkaa, josta hän hakee työmääräykset, säilyttää työssä käyttämiään asusteita, työvälineitä tai työaineita, taikka muuta työn tekemisen kannalta vastaavaa paikkaa. Päätoimisen urheilijan osalta voidaan varsinaisena työntekopaikkana pitää palkkion maksavan yrityksen liikepaikkaa.

Toisinaan myös vakituinen harjoittelupaikka voidaan katsoa urheilijan varsinaiseksi työpaikaksi, jonne matkakorvauksia ei voida korvata verovapaasti. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuissa (KHO 2003:50) sponsorointituen maksaminen rinnastettiin työsuhteeseen kokonaisarvion perusteella.

KHO 2003:50: Tapauksessa oli kyse pesäpallonpelaajille urheiluseuran maksamista pelaajapalkkioista sekä varsinaiselle harjoituspaikalle tehtyjen matkojen korvaamisesta. Hallinto-oikeus lausui, että pelaajasopimuksia on ehtojensa puolesta pidettävä työsopimuksina, eikä sillä, mikä käsitys urheiluseuralla ja pelaajilla on ollut sopimuksen luonteesta, ole asiassa merkitystä. Seuran ja pelaajien välillä on siten katsottava olleen työsuhde. Matkakorvauksia asunnon ja varsinaisen työpaikan välillä ei olisi saanut korvata verovapaasti. Maksuunpanopäätöksissä on päätoimisesti seuran lukuun pelaavalle urheilijalle asunnon ja säännöllisen harjoittelu- ja kotipelipaikan välisistä matkoista maksetut kilometrikorvaukset katsottu ennakoperintälaissa tarkoitetuksi ennakonpidätyksenalaiseksi palkaksi. Sivutoimisesti seuran lukuun pelaavalle näiden matkojen kustannukset voitiin korvata ennakonpidätystä toimittamatta. Pelaaja on katsottu päätoimiseksi, jos hänen pesäpalloilusta saamansa palkkiot luontoisetuineen ja muine etuineen ovat olleet vähintään 56 000 markkaa vuodessa. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muutettu korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Edellä mainitussa tapauksessa pelaajat olisivat voineet vähentää harjoituspaikalle tehdyt matkat omassa henkilökohtaisessa verotuksessaan, kuten tavallinen palkansaaja.⁵⁴ Seura olisi myös voinut korvata pelaajille verovapaasti eri paikkoihin suuntautuviin kilpailumatkoihin liittyviä kustannuksia. Ammattiurheilijalla sellaiset urheilusta aiheutuneet kustannukset, joita sponsori ei korvaa, ovat verotuksessa vähennyskelpoisia menoja.⁵⁵

Matkakorvausten veronalaisuuteen vaikuttaa siis urheilutoiminnan sivutoimisuus. Tapauksessa sivutoimisille urheilijoille maksettuja matkakorvauksia ei pidetty veronalaisena tulona, vaan ne voitiin korvata urheilijoille verovapaasti. Lähtökohtana on silti, että vakituinen sivutoiminen urheilu voi merkitä varsinaisen työpaikan syntymistä. Sen sijaan tilapäiset sivutoimiset tehtävät tapahtuvat yleensä erityisellä työtekemispaikalla, jolloin matkakustannukset voidaan korvata verovapaasti.⁵⁶ Matkakorvausten verovapautta on siten tarkasteltava joka tilanteessa erikseen kokonaisuutena.

Edellytyksenä matka- ja majoittumiskustannusten korvauksille on, että niiden on perustuttava tositteisiin, jotta niitä ei lueta palkkioon kuuluvaksi.⁵⁷ Korvattavien matkojen täytyy myös olla tilapäisiä.⁵⁸ Matkakustannusten korvauksilla voidaan kompensoida palkkion saajalle välittömästi tulonhankintaan liittyvistä matkoista aiheutuneita kustannuksia. Verovapaita matkakorvauksia maksettaessa on kuitenkin syytä muistaa, ettei koskaan veronalaista palkkaa tai palkkiota voida muuntaa verovapaiksi kustannusten korvauksiksi korvauksena tehdystä toiminnasta.⁵⁹

Toisinaan urheilutoiminnassa tulee tilanteita, jolloin palkkio voidaan suorittaa pelkästään urheilutoimintaan liittyvien kustannusten korvaamisella. Tällaisia kustannuksia ovat esim. urheiluvälineiden hankinnasta ja huoltamisesta aiheutuneet ja valmennus- ja kilpailumatkojen aiheuttamat kustannukset.⁶⁰ Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa (KHO 1996 B 542) annettiin asiasta yleinen toimintaohje vuodesta 1996 alkaen sivutoimisten pelaajasopimuksen solmineiden pelaajien osalta.

⁵⁴ Myrsky & Rabinä 2014, 450.

⁵⁵ Niskakangas & Knuutinen 2015, 10 luku.

⁵⁶ Niskakangas & Knuutinen 2015, 11 luku.

⁵⁷ Myrsky & Linnakangas 2009, 170.

⁵⁸ Adamsson & Engblom 2011, 179.

⁵⁹ Adamsson & Engblom 2011, 163.

⁶⁰ Niskakangas & Knuutinen 2015, 10 luku.

KHO 1996 B 542: Tapauksessa yhdistys oli tehnyt edustusjoukkueen pelaajien kanssa pelaajasopimukset, mutta ei maksanut pelaajille palkkiota. Yhdistys suoritti pelaajille vain matkakustannusten korvausta korvatakseen heille kustannukset, jotka aiheutuvat matkoista asunnolla, opiskelupaikalta tai työpaikalta yhdistyksen kotihallissa tapahtuviin harjoituksiin ja kilpailuihin. Urheilutoiminta oli harrastusluonteista. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei yhdistys suhteessa pelaajiin ollut ennakkoperintälaissa tarkoitettu työnantaja eivätkä kysymyksessä olevien matkakustannusten korvaukset olleet mainitussa laissa tarkoitettuja toiselle tehdystä työstä, tehtävästä tai palveluksesta maksettuja korvauksia. Kun yhdistys ei maksanut pelaajille ennakkoperintälaissa tarkoitettuja urheilijan palkkioitakaan ja kun muutakaan perustetta yhdistyksen ennakonpidätysvelvollisuudelle ei ollut, yhdistys ei ollut velvollinen toimittamaan maksamistaan, hakemuksessa tarkoitettuja matkakustannusten korvauksista ennakonpidätystä.

Tapauksessa varsinaista työmatkaa ei katsottu syntyvän pelaajan asunnon ja harjoittelupaikan välille ja kysymys ei ollut työsuhteesta tai sen kaltaisesta tilanteesta palkkion puuttumisen vuoksi. Urheilutoiminnan katsottiin myös olevan harrastusluonteista, satunnaista ja sivutoimista.

Verovapaiden matkakorvausten maksamisessa tulee olla tarkkana. Säännöllisiä samoihin paikkoihin kohdistuvia matkoja tulee varoa korvaamasta verovapaasti ilman, että tilannetta tarkastellaan kokonaisharkinnalla. Etenkin jos urheilijalla on harjoittelupaikka, jossa hän päivittäin harjoittelee, voidaan tällaista paikkaa pitää varsinaisena työpaikkana. Silloin syntyy tilanne, jossa asunnon ja harjoittelupaikan väliset matkakustannukset eivät ole sellaisia työmatkoja, jotka voidaan verovapaasti korvata.⁶¹

Bruttoverotus perusteinen lähdeverotus ei mahdollista välittömien tulonhankintaan liittyvien kulujen vähentämistä ennen lähdeveron perimistä. Palkkion maksun ohella korvatut matkakorvaukset ovat tietynlaisin edellytyksin rajoitetusti verovelvollisen verovapaata

⁶¹ Niskakangas & Knuutinen 2015, 10 luku.

tuloa. Vuodesta 2014 lukien myös ateriakorvaus, ulkomaan päiväraha ja kilometrikorvaus ovat olleet rajoitetusti verovelvolliselle verovapaata tuloa.⁶²

Rajoitetusti verovelvollinen urheilija, johon sovelletaan nettotulon lähdeverotusta voi vaatia myös matkustamisesta ja majoittumisesta aiheutuvat kulujen vähentämistä verotuksessa.⁶³ Rajoitetusti verovelvollisella taitelijalla tai urheilijalla voi olla Suomesta saamaan tuloon välittömässä taloudellisessa yhteydessä olevia kuluja enemmän kuin Suomesta saatua tuloa, jolloin tulon määrä on nolla.⁶⁴ Vähentämisoikeus on säädetty, koska rajoitetusti verovelvollisen tositteelliset matka-, kuljetus- ja majoitusmenot erikseen korvattuina eivät muutoinkaan olisi lähdeveron alaista palkkaa.⁶⁵

3.5.2 Luontoisedut

Rahanarvoiset etuudet ja ylipäätänsä ne asiat, joilla on pelaajan kädessä rahanarvoista arvoa kuuluvat Suomessa verotettaviin tuloihin. Rahanarvoisilla etuuksilla tarkoitetaan muun muassa luontoisetuina saatuja tuloja.⁶⁶ Kaikkien luontoisetujen osalta esiintyy arvostusongelmia ja pääsääntönä onkin etujen arvostaminen käypään arvoon.⁶⁷

Jälleen on otettava huomioon urheilutoiminnan pää- ja sivutoimisuus sekä yksilö- ja ammattuurheilun erot. Urheilijan suoraan sponsorilta saama autoetu on urheilijan palkkiota. Myös yksilöurheilijan lajiliiton kautta käyttöönsä saama sponsorointiauto on urheilijan palkkiota. Jos taas joukkueurheilija saa auton käyttöönsä omalta seuraltaan, edun arvo on palkkaa. Kaikissa tapauksissa etu arvostetaan luontoisetupäätöksen mukaisesti.⁶⁸

Urheiluseuran, sponsorin tai jonkin muun tahon korvatessa urheilusta aiheutuneita kustannuksia, korvaukset eivät ole urheilijan veronalaista tuloa.⁶⁹ Veronalaiseksi tuloksi ei voida myöskään lukea sellaista luontoisetua, jonka urheilija saa toimiessaan muutoin sponsorointituen maksajan intressissä.⁷⁰ Tällaisia ovat esimerkiksi urheilukilpailujen osallistumismaksut sekä matkoista aiheutuneet kustannukset, jotka ovat sponsoroitavan

⁶² Nykänen 2015, 254.

⁶³ Nykänen 2015, 276.

⁶⁴ Nykänen 2015, 277.

⁶⁵ HE 1995/76 1 luku: Ulkomaiset taiteilijat ja urheilijat, 2.3. Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.

⁶⁶ Andersson, Linnakangas & Frände 2016, 131.

⁶⁷ Andersson, Linnakangas & Frände 2016, 134.

⁶⁸ Verohallinto 2016.

⁶⁹ Niskakangas & Knuutinen 2015, 10 luku.

⁷⁰ Andersson, Linnakangas & Frände 2016, 311.

pelaajan näkökulmasta välttämättömiä kuluja tulon hankkimiseksi ja ovat näin ollen verovapaasti korvattavia kustannuksia.

Verovapaina etuina voidaan pitää yleensä arvoltaan vähäisiä, lähinnä mainostarkoituksessa palkkion saajalle annettuja urheiluvarusteita. Verotuskäytännössä vähäisen lahjan enimmäisarvon on katsottu olevan enintään 100 euroa.⁷¹ Urheilijalle suoritettavia luontoisetuja, kuten pelivälineitä voidaan pitää lain mukaan verovapaasti korvattavina työn suorittamisesta aiheutuneina tai työvälimenoina (EPL, 15.1 §), kunhan ne ovat kohtuullisia.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa (KHO:1980:4414) kohtuullisten korvausten raja ylitettiin ja normaalia suuremmista lisäraavinnekorvauksista jouduttiin toimittamaan ennakonpidätys.

KHO: 1980:4414: Urheiluseuran edustusurheilijoilleen normaalia suuremman energiankulutuksen korvaamiseksi antama lisäraavinnekorvaus katsottiin enakkoperintälain 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi urheilijan palkkioksi, josta oli toimitettava ennakonpidätys

Toisinaan syntyy tilanteita, jolloin urheilijan palkkio suoritetaan pelkästään luontoisetuina. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi, jos toimeksiantajayrityksen sponsoroina urheilija saa pelivälineitä ja urheiluvarusteita käyttöönsä, mutta odotettua menestystä ei synny. Tällöin pelaajalle ei synny oikeutta urheilijan palkkioon, mutta hän saa sponsorilta muita luontoisetuja.

Tilanteessa, jossa urheilija saa korvauksensa pelkästään luontoisetuina, enakkoveroa ei voida periä. On kuitenkin syytä huomata, että jos taas urheilija saa sekä rahapalkkiota että luontoisetuja, enakkovero peritään rahapalkkion ja luontoisetujen arvojen yhteismäärästä.⁷²

⁷¹ Adamsson & Engblom 2011, 144.

⁷² Knuutinen & Niskakangas 2015, 10 luku.

Ulkomaalaisen urheilijan palkkioon ei kuitenkaan lueta tuloverolain mukaisia verovapaita matkakustannuksia vaan ne ovat rajoitetusti verovelvolliselle verovapaata tuloa.⁷³ Tämä tarkoittaa sitä, että pelaajalle voidaan korvata todellisia tositteisiin perustuvia matkakustannuksia verovapaasti, mikäli hänen henkilökohtainen kilpailumenestyksensä perustaa oikeuden palkintorahoihin. Tähän on kuitenkin hyvä suhtautua varauksella, koska oikeus matkakorvausten maksamiseen on sidoksissa palkkion maksamiseen. Palkintorahojen maksamisen ohella korvattavien matkojen yhteydessä kysymyksiä voi herätä, jos ”hävinneille” pelaajille ei voida korvata mitään.⁷⁴

⁷³ Nykänen 2015, 254.

⁷⁴ Lahtomaa 2016.

4 SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT

4.1 Verohallinnolle maksettavat maksut

Suomessa palkkaa maksettaessa varsinaisen veron ennakonpidätyksen lisäksi työnantajan tulee huolehtia riittävästä lakisääteisestä sosiaalivakuuttamisesta. Sama koskee myös palkkion maksajaa. Suurin osa palkan- ja palkkion maksajan sosiaalivakuuttamisvelvollisuutta sääntelevästä lainsäädännöstä on laadittu muotoon, jossa toimijoina ovat työntekijä ja työnantaja. Verohallinnon viranomaisohjeistuksen alaisuuteen kuuluvat työnantajan sosiaaliturvamaksu ja työntekijän sairausvakuutusmaksu. Maksujen suorittamisella varmistetaan, että työntekijä on vakuutettu sairauden varalta.

Sosiaalivakuuttamista koskevia maksuja sääntelee sairausvakuutuslaki (SVL, 1224/2004) ja työnantajan sosiaaliturvamaksuista annettu laki (StmL, 366/1963). Sosiaalivakuuttamiseen vaikuttavaa lainsäädäntöä ovat myös EU-asetukset (883/2004 ja 987/2009) ja kansainväliset sosiaaliturvasopimukset.⁷⁵

Kansainväliset sosiaaliturvasopimukset vaikuttavat verotuksessa vakuutetun sairausvakuutusmaksujen maksamisvelvollisuuteen ja palkan perusteella maksettavan työnantajan sosiaaliturvamaksun maksuvelvollisuuteen Suomen kansallista lainsäädäntöä rajoittavalla tavalla. Sopimusten tavoitteena on, ettei työntekijää vakuutettaisi useassa valtiossa ja ettei hänestä jouduttaisi maksamaan sosiaalivakuutusmaksuja useaan valtioon.⁷⁶ Osa sopimuksista sääntelee myös muita sosiaalivakuutusmaksuja.

Pääsääntönä on, että sosiaalivakuutusmaksut tulee maksaa henkilöstä, joka on vakuutettu Suomessa eli kuuluu Suomen sosiaalivakuutuksen piiriin. Rajoitetusti verovelvollinen on asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3b §:n 1 momentin perusteella Suomessa vakuutettu, jos hän työskentelee Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään neljän kuukauden ajan.

Kansainvälisessä sosiaaliturvaa koskevassa lainsäädännössä säädetään poikkeuksista neljän kuukauden sääntöön tietynlaisissa tilanteissa. Rajoitetusti verovelvollisen henkilön

⁷⁵ Verohallinto 2015, 169.

⁷⁶ Myrsky & Linnakangas 2009, 192.

ollessa EY:n sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (N:o 883/2004) tai jonkin sosiaaliturvasopimuksen mukaan vakuutettu muualla kuin Suomessa ei sosiaalimaksuja tarvitse huomioida, vaikka oleskelu kestäisikin Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.⁷⁷ Poikkeaminen perustuu EU:n sosiaalivakuuttamista koskeviin tavoitteisiin. EU:ssa liikkuvan henkilön tulee kuulua vain yhden maan sosiaalivakuutus piiriin kerrallaan, joten henkilön ollessa vakuutettu kotimaassaan ei hän voi olla vakuutettu enää Suomessa. Tällöin velvollisuutta maksaa sosiaalivakuutusmaksuja satunnaisesti tuloja saavalle ja Suomessa kilpailujen aikaan oleskelevalle pelaajalle ei ole.

Ulkomailla säännöllisesti yli puolet vuodesta asuvalla ulkomaalaisella ei yleensä muutenkaan pääse syntymään oikeutta Suomen sosiaaliturvaan. Yrityksen ollessa epävarma verovelvollisen vakuutuksesta tulee henkilöltä pyytää todistus, joka osoittaa hänen olevan vakuutettu muussa maassa kuin Suomessa. Mikäli todistusta ei toimiteta, peritään palkkiosta työnantajan sosiaaliturva- ja työntekijän sairausvakuutusmaksut.⁷⁸

Mielenkiintoista on, että verosopimukset eivät vaikuta sairausvakuutusmaksujen määrääytymiseen. Rajoitetusti verovelvollinen voi olla velvollinen maksamaan sairausvakuutuksen maksut Suomeen, vaikka varsinainen palkkio ei kuuluisikaan Suomen verotusvallan alaisuuteen.⁷⁹

Suomi on sopinut erikseen sosiaaliturvasta eräiden maiden kesken. Suomen solmimia sopimuksia ovat mm. pohjoismainen sosiaaliturvasopimus ja kahdenväliset sosiaaliturvasopimukset Australian, Chilen, Israelin, Kanadan, Yhdysvaltojen ja Intian kanssa. On syytä huomata, että Kanadan Quebecin osavaltion kanssa solmittu sopimus sisältää erityisjärjestelyitä ja Australian kanssa Suomi on solminut myös oleskeluun perustuvan sairaanhoitosopimuksen.⁸⁰

Sosiaaliturvasopimukset menevät joissain tilanteissa kansallisen lainsäädännön edelle. Mikäli Suomi on solminut sosiaaliturvasopimuksen jonkin toisen valtion kanssa, noudatetaan sitä mitä sopimuksessa on säädetty eikä Suomen neljän kuukauden vakuuttamis-

⁷⁷ Nykänen 2015, 260.

⁷⁸ Verohallinto 2014a.

⁷⁹ Nykänen 2015, 260.

⁸⁰ Sosiaali- ja terveysministeriö 2016.

sääntöä sovelleta. Myös muiden Euroopan ulkopuolisten maiden kanssa solmittuihin sosiaaliturvasopimuksiin on siis syytä perehtyä, mikäli palkkioita tulee maksettavaksi muihin maihin kuin Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Lähtökohtana on, että jos sosiaaliturvasopimuksista ei muuta seuraa, niin noudatetaan Suomen kansallista lainsäädäntöä.

Seuraavissa kappaleissa käsitellään verohallinnon alaisia työnantajan sosiaaliturvamaksua ja sairausvakuutusmaksuja, jotka työnantajan tulee suorittaa palkanmaksun ohella. Tämän jälkeen tarkastellaan vakuutusyhtiöiden ja muiden tahojen hallinnoimia vakuutusmaksuja, kuten työttömyysturvavakuutusmaksuja, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksuja sekä työeläkevakuutusmaksuja, joiden suorittaminen kuuluu työnantajalle maksettavan palkan perusteella.

Jokaisessa jaksossa kerrotaan ensin miten maksujen suuruudet määräytyvät ja mihin lakiin velvollisuudet perustuvat, minkä jälkeen tarkastellaan urheilijan palkkioon sovellettavia vakuutusmaksuja. Käsitelyjaksoissa mainitaan erikseen, mikäli kansainvälisillä sosiaaliturvasopimuksilla on vaikutusta. Muutoin myös ulkomaalaisen urheilijan osalta noudatetaan Suomen kansallista lainsäädäntöä.

4.1.1 Työnantajan sosiaaliturvamaksu

Palkan maksun yhteydessä maksettavalla sosiaaliturvamaksulla (sotu-maksu) tarkoitetaan työnantajan sosiaaliturvamaksua ja se tilitetään Verohallinnolle kaikista 16 - 67 vuotiaista työntekijöistä. Vuonna 2016 vahvistettu työnantajan sosiaaliturvamaksu on 2,12 %. Maksujen yhteismäärä ilmoitetaan kausiveroilmoituksella.⁸¹

StmL 3 §:n 1 momentin mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan työnantajan sosiaaliturvamaksun, kun työntekijä on sairausvakuutuslain mukaan Suomessa vakuutettu. Samaa menettelyä sovelletaan Suomessa vakuutettuihin rajoitetusti verovelvollisiin. On kuitenkin syytä huomata, että palkintorahat ja sponsorointituki ovat veronalaisia urheilutuloja, jotka eivät perustu työsuhteeseen tai työsopimukseen.

Urheilijoiden vakuuttamista sääntelevät omat erityislakinsa ja viranomaisohjeensa. Eri-tyislainsäädännön puuttuessa, etsitään oikeaa tulkintaa viranomaisten soveltamisohjeista.

⁸¹ Yrittäjät 2015.

Verohallinnon syventävien sosiaalivakuuttamista koskevien ohjeiden mukaan urheilijan palkkiosta ei makseta työnantajan sosiaaliturvamaksua.⁸²

4.1.2 Sairausvakuutusmaksu

Suomessa vakuutetun sairausvakuutusmaksuilla tarkoitetaan sairaanhoitomaksua ja päivärahaa. Vuonna 2016 vahvistettujen sairausvakuutusmaksujen suuruudet ovat päivärahamaksu 0,82 % ja sairaanhoitomaksu 1,30 % palkasta.⁸³ Maksu sisältyy ansiotulonverotuksen ennakonpidätysprosenttiin, jolloin sitä ei pidätetä enää erikseen palkasta. Urheilijat maksavat kunnallisverotuksessa verotettavien tulojensa perusteella sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun kuten muutkin vakuutetut.⁸⁴ Palkkion maksaja pidättää työntekijän palkasta sairausvakuutusmaksun ja tilittää sen Verohallinnolle samaan tapaan kuin kenelle tahansa muulle palkansaajalle.⁸⁵

SVL 11 luvun 2 §:n 3 momentissa säädetään, että päivärahan perusteena olevana palkkana pidetään ennakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettua ennakonpidätyksen alaista palkkaa, palkkiota ja korvausta, urheilijan palkkiota, rajoitetusti verovelvollisen tulon verotamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettua esiintyvän taiteilijan sekä urheilijan henkilökohtaista korvausta.

Sairausvakuuttaminen perustuu tavallisimmin Suomessa asumiseen tai työskentelyyn⁸⁶ eikä esimerkiksi kansainvälisillä verosopimuksilla ole vaikutusta sairausvakuutusmaksujen määräytymiseen.⁸⁷ Pääsääntöisesti palkkion maksajan tulee periä Suomessa vakuutetulta rajoitetusti verovelvolliselle maksamastaan palkasta lähdeveron lisäksi sairausvakuutuksen maksut.⁸⁸ SVL 1 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetään, että Kansaneläkelaitos vastaa sairausvakuutuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä sekä seuraa ja valvoo sairausvakuutuslain ja sen nojalla annettujen asetusten ja määräysten noudattamista ja toteuttamista.

⁸² Verohallinto 2015.

⁸³ Yrittäjät. 2015.

⁸⁴ HE 259/2009, yleisperustelut, nykytila, 1.3. sairausvakuutuksen rahoitus.

⁸⁵ Verohallinto 2015.

⁸⁶ Verohallinto 2015.

⁸⁷ Nykänen 2015, 259.

⁸⁸ Nykänen 2015, 116.

4.2 Vakuutusyhtiöille ja työttömyysvakuutusrahastoille maksettavat maksut

Palkan- ja palkkioiden maksajilla on myös muita sosiaalivakuuttamiseen liittyviä velvollisuuksia, jotka perustuvat työttömyysetuuksien rahoituksesta annettuun lakiin (1573/1993), työtapaturma- ja ammattitautilakiin (TyTAL, 459/2015) ja työntekijän eläkelakiin (TyEL, 395/2006). Suomen lainsäädäntö velvoittaa työnantajaa huolehtimaan työntekijän vakuuttamisesta työttömyyden ja tapaturmien varalle sekä eläkevakuuttamisesta. Nämä maksut on säädetty sovittaviksi työnantajan ja vakuutusyhtiöiden tai muiden julkislaitosten kesken.

Tällaisia maksuja ovat mm. työttömyys-, -tapaturma-, -ryhmähenki- ja työeläkevakuutusmaksut. Usein työnantajan saa kuitenkin itse valita, minkä vakuutusyhtiön kanssa tekee sopimuksen. Vastaavia vakuutusasioita hoitavia tahoja ovat mm. Ilmarinen, Varma ja työttömyysvakuutusrahasto.

4.2.1 Työttömyysvakuutusmaksu

Työttömyysvakuutusmaksun suorittajia ovat työnantaja ja palkansaaja. Vuonna 2016 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on 1,15 % palkasta ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 1,00 % palkasta. Työnantajalta peritään kuitenkin 3,90 % palkasta ylittävältä osalta palkkasumman ylittäessä 2 044 500 euroa.⁸⁹ Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 2 §:n 1 momentissa säädetään, että työnantajan on suoritettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu ja työntekijän palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu.

Urheilijoita koskevaa erityislainsäädäntöä ei ole tarjolla, mutta työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa rajataan urheilijat kokonaan työttömyysvakuuttamisen ulkopuolelle. Työttömyysetujen rahoituksesta annetun lain 12 a §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan työttömyysvakuutusmaksua ei makseta urheilijasta. Tämä tarkoittaa myös sitä, että urheilijat eivät kuulu ansiopäivärahan piiriin urheilutulojensa perusteella.

4.2.2 Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksu

⁸⁹ Yrittäjät 2015.

Tapaturmavakuutus on tarkoitettu turvaamaan työntekijää ja urheilijaa tapaturmilta ja ammattitaudeilta ja tapaturmavakuutusmaksun suuruus vaihtelee 0,1-7 % välillä.⁹⁰ TyTAL 3 §:n 1 momentissa säädetään, että työnantaja on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä työtapaturman ja ammattitaudin varalta. Vakuuttamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos työnantajan kalenterivuoden aikana teettämästään työstä maksama tai maksettavaksi sovittu työansio on yhteensä enintään 1 200 euroa (TyTAL 3.2).

Ryhmähenkivakuutuksen tarkoituksena on turvata perheen välitön toimeentulo, jos työntekijä tai urheilija kuolee. Vakuutuksen ottaa aina työnantaja, joka huolehtii myös vakuutuksen kustannuksista. Työnantajan on otettava työntekijöilleen ryhmähenkivakuutus, jos heitä sitovassa työehtosopimuksessa on tai joiden alalla voimassa olevassa yleisessä valtakunnallisessa työehtosopimuksessa on ryhmähenkivakuutusta koskevat määräykset.⁹¹ Ryhmähenkivakuutus suoritetaan tavallisesti tapaturmavakuutuksen yhteydessä.

Urheilijoiden eläke- ja tapaturmavakuutuksesta säädetään erityislailla⁹², joka lainopillisesti syrjäyttää yleisen kansallisen lain. Urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain (UEL, 276/2009) 1 §:n 1 momentin mukaan, jos urheilijan ja Suomessa urheilutoimintaa harjoittavan yhteisön välillä on sovittu, että urheilija saa pääasiallisesti Suomessa harjoitetusta urheilemisesta veronalaista palkkaa vuodessa tai vuotta lyhyemmässä pelikaudessa vähintään 9 600 euroa, on etuuden maksajalla velvollisuus järjestää urheilijalle turva tapaturman ja vanhuuden varalle siihen saakka, kunnes vakuutettava täyttää 43 vuotta.

Alle 43-vuotiaat yksilöurheilijat kuuluvat kuitenkin vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen piiriin, jos veronalaiset urheilijatulot ovat vuoden 2016 tasossa pääasiallisesti Suomessa harjoitetusta urheilusta enintään yhteensä 11 060 euroa. Vapaaehtoisen vakuutuksenottajana ja maksajana on yksilöurheilijan osalta urheilija itse.⁹³ Tällöin palkkion maksajalle ei synny velvollisuutta maksaa tapaturmavakuutusta. Ansiotason rajauksella on haluttu rajata vakuuttamisvelvollisuus pääosin ammattimaiseen urheiluun.⁹⁴

⁹⁰ Yrittäjät 2015.

⁹¹ Työntekijän ryhmähenkivakuutuspooli 2016.

⁹² Työeläke.fi 2015.

⁹³ Pohjola 2016.

⁹⁴ HE 152/2015, 1 § vakuuttamisvelvollisuus.

Huomiota on syytä kiinnittää tuleviin lakiuudistuksiin. Hallituksen esitys (HE 152/2015) urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain muutoksista tulee voimaan 1.5.2016 alkaen.⁹⁵ Esityksen mukaan urheilijoiden vakuuttamisvelvollisuuden yläikäraja muutetaan 43 vuodesta 65 vuoteen. Muutoksen taustalla ovat urheilu-urien yleinen pidentyminen, eikä näin ollen olisi tarkoituksenmukaista, että työnantajan vakuuttamisvelvollisuus loppuisi urheilijan täytettyä 43 vuotta uran jatkuessa tästä huolimatta.⁹⁶

UEL 2 § 1 momentin mukaan tapaturmalla tarkoitetaan äkillisen, odottamattoman ulkoisen tekijän aiheuttamaa vammaa tai sairautta ja siitä seurannutta kuolemaa. Pentti Arajärven mukaan urheilijan tapaturmavakuuttamiseen sisältyy jo itsessään turva kuoleman varalle.⁹⁷ Harrastetason yksilöurheilijoita ei siis erikseen vakuuteta kuoleman varalta, koska kyseessä ei ole työsuhde ja vuosittaiset urheilutulot eivät ylitä säädettyä rajaa.

Vuoden 2016 alusta tulivat myös voimaan hallituksen esityksessä (HE 93/2015 vp) mainitut muutokset UEL 8 § 1 ja 2 momentteihin⁹⁸. Tapaturman aiheuttaman vamman tai sairauden hoidon korvaamiseen sovelletaan TyTAL 8 luvun säännöksiä lukuun ottamatta mainitun lain 48 ja 49 §:ää. Pysyvän työkyvyttömyyden aiheuttaneen vamman tai sairauden hoitoon ei enää sovelleta työtapaturma- ja ammattitautilain 40-42 §:ää. Muutokset tulivat voimaan 1.1.2016 alkaen.

4.2.3 Työeläkevakuutusmaksu

Työnantajan kuuluu järjestää työsuhhteessa oleville 18-67 vuotiaalle työntekijöilleen työntekijän eläkelain mukainen eläketurva. Eläketurvaa varten työnantajalla on eläkevakuutus vakuutusyhtiössä, eläkekassassa tai eläkesäätiössä.⁹⁹ Eläkevakuutuksen myöntää vakuutusyhtiö, jolla on vakuutusyhtiölain (VakuutusyhtiöL, 521/2008) ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) mukaan oikeus myöntää Suomessa vakuutusluokista annetun lain (526/2008) 13 §:ssä tarkoitetun henkivakuutusluokan 1 mukaisia vakuutuksia.

⁹⁵ HE 152/2015, 1 § vakuuttamisvelvollisuus.

⁹⁶ HE 152/2015, 1 § vakuuttamisvelvollisuus.

⁹⁷ Arajärvi 2011, 473.

⁹⁸ HE 93/2015, 8 § sairaanhoidon korvaus.

⁹⁹ Laitinen & Peltomäki 2016, 8 luku.

Rajoitetusti verovelvollisten osalta eläkkeet jäävät tavallisesti verotettavaksi yksinomaan asuinvaltiossa.¹⁰⁰ Suomen solmimat kahdenväliset sosiaaliturvasopimukset voivat muodostaa poikkeuksia tietynlaisissa tilanteissa eläketurvan osalta. Yhdysvaltojen kanssa solmittu sosiaaliturvasopimus koskee työ-, kansan- ja perhe-eläkettä.¹⁰¹ Sopimuksen 2 artiklassa todetaan, että henkilö kuuluu Suomen kansaneläke- ja yleisen perhe-eläkejärjestelmän piiriin vain, jos hän asuu Suomessa. Muut etuudet koskevat lähetettyjä työntekijöitä. Lähetetyillä työntekijöillä tarkoitetaan henkilön kotimaan työnantajan toiseen valtioon työskentelemään lähetettyä henkilöä.

Suomen Tasavallan ja Kanadan välisen sosiaaliturvasopimuksen X artiklan 2 kohdan mukaan Kanadassa tai Suomessa asuvalla Kanadan kansalaisella, joka ei täytä Suomen kansaneläkelaisissa vanhuuseläkkeen saamiseksi säädettyjä Suomessa asumista koskevia edellytyksiä, on muiden edellytysten täytyessä oikeus vanhuuseläkkeen pohjaosaan, jos hän täytettyään 16 vuotta on asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta.¹⁰²

Myös Suomen ja Kanadan välinen sosiaaliturvasopimus kattaa vain vanhuus- ja perhe-eläkkeet.¹⁰³ Sopimus sisältää myös Suomen ja Quebecin välisen sosiaaliturvasopimusjärjestelyn, jonka mukaan kuuluakseen Suomen sosiaaliturvaan on asuttava vakinaisesti Suomessa. Sopimus oikeuttaa laajempaan turvaan, kun on kyse lähetetystä työntekijästä.¹⁰⁴ TyEL 9 §:n mukaan työntekijän eläkelakia ei sovelleta urheiliiaan, vaan urheilijan eläketurvasta säädetään urheilemista koskevasta eläketurvasta urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetussa laissa. Näin ollen eläkelait eivät koske urheilijoita.

Urheilijan vanhuudenturva toteutetaan yksityisellä eläkevakuutuksella ns. urheilijavakuutuksella.¹⁰⁵ Käytännössä urheilijoiden vanhuudenturva on järjestetty vakuutuksella, joka on otettu vahinkovakuutusyhtiön kanssa yhteistyötä tekevstä henkivakuutusyhtiöstä.¹⁰⁶ Vakuuttamisvelvollisen on suoritettava vakuutusmaksuna 4,5 prosenttia vakuutetun vuosittaisista urheilun perusteella maksetuista ansiotuloista (UEL 14 §).

¹⁰⁰ Verohallinto 2015, 155.

¹⁰¹ Sopimus sosiaaliturvasta Suomen tasavallan ja Amerikan yhdysvaltain välillä 86/1992.

¹⁰² Suomen Tasavallan ja Kanadan välinen sosiaaliturvasopimus 6/1988.

¹⁰³ Kansaneläkelaitos 2015.

¹⁰⁴ Kansaneläkelaitos 2015.

¹⁰⁵ Kondelin, Laitinen & Peltomäki 2016, 44.

¹⁰⁶ HE 152/2015, 1 § vakuuttamisvelvollisuus.

UEL 14 §:n mukaan vanhuudenturva käsittää vanhuuseläkkeen, jota maksetaan siitä päivästä alkaen, jolloin urheilija täyttää 65 vuotta. Palkkion maksajan urheilijan eläkevakuuttamisvelvollisuus määräytyy samojen säännösten mukaan, kuin tapaturmavakuuttamisvelvollisuus. Mikäli alle 43-vuotiaan (1.5.2016 alkaen alle 65-vuotiaan) urheilijan tulot ovat vuodessa yli 11 060 euroa, on palkkion maksajalla velvollisuus huolehtia eläkevakuuttamisesta. Yksilöurheilija joutuu huolehtimaan eläkevakuuttamisestaan itse, jos urheilun perusteella maksetut ansiot ovat vuodessa alle 11 060 euroa. Harrasteurheilijan on siis huolehdittava itse vakuutuksestaan ja hänelle vakuutuksen ottaminen on vapaaehtoista.¹⁰⁷

¹⁰⁷ Eläketurva.fi 2016.

5 POHDINTA

Kasvavalla yrityksellä on edessään useita haasteita, uudet toiminnot vaativat perehtymistä voimassaolevaan lainsäädäntöön ja sen soveltamiseen, eikä monimutkaisiin ja tulkinnallisiin kysymyksiin ole aina riittävästi aikaa syventyä. Valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävän toimijan rooli tuo mukanaan tarpeen toimia esimerkillisesti ja hyväksyttävällä tavalla kaikilla osa-alueilla.

Lainsäädännössämme ei aina ole tarjolla suoraa ja selkeää vastausta yritysmaailman ongelmiin. Verolainsäädäntö muodostaa kattavan, mutta samalla todella laajan kokonaisuuden, joka ei välttämättä ole selkeästi hahmotettavissa. Toisinaan viranomaisilta saaduissa tulkinnoissa on suuria eroja. Tällöin yrityksen on vaikea ohjata omaa menettelyään oikeaan suuntaan.

Euroopan Unioniin liittymisen myötä Suomen lainsäädännön rinnalle tuli toinen säännöstö, joka toi mukanaan uusia oikeuksia EU:n jäsenmaiden kansalaisille. Tällainen oikeus on esimerkiksi tavaroiden, palveluiden ja ihmisten vapaa liikkuvuus. Vuosien saatossa yhä useampi henkilö käyttää hyväkseen oikeutta työskennellä vieraassa EU:n jäsenvaltiossa. Syntyy tilanteita, jolloin henkilö saa tuloja kotimaansa lisäksi vieraasta valtiosta, jolloin on täytynyt kehittää keino järjestää verotus järkevällä tavalla maiden kesken.

Kansainvälisissä tilanteissa verotuskäytännön määräytyessä EU-oikeuden, kansainvälisten verosopimusten ja kansallisen lainsäädännön mukaan syntyy yhä useammassa yrityksessä uudenlaista kysyntää juridiselle osaamiselle. Verotusta sääntelevää toisiinsa nähden ristikkäisvaikutteista lainsäädäntöä on paljon. Suomessa ollaan erityisen tarkkoja siitä, että suurin osa yksityisen henkilön saamista tuloista on veronalaista ansiotuloa.

Oma kysymyksensä ovat kansainväliset sosiaaliturvasopimukset, joita Suomi on solminut joidenkin maiden kanssa. Mielenkiintoista on, että niillä voi olla myös kansallista lainsäädäntöä ohittava vaikutus. Sopimusten tulkinta on oma taiteenlajinsa. Harjaantuneellakin oikeudellisen informaatiotaidon hallitsevalla on omat haasteensa oikean tiedon löytämisessä.

Urheilijan verotusta koskevaa lainsäädäntöä on uudistettu ja muokattu paljon viime vuosikymmeninä johtuen juurikin alan omaleimaisuudesta. On paljon lakeja, jotka sääntelevät ammattilaisurheilijoiden verotusta ja vakuuttamista. Tämä on ymmärrettävää, koska ammattilaisurheilijoiden päätavoite on elättää itsensä henkilökohtaisella toiminnallaan. Ammattilaisurheilijoille on lisäksi kehitetty erilaisia urheilijarahastoja, jotka tekevät maksamisesta helppoa myös kilpailujen järjestäjille ja muille sponsoreille. Silti yksi tärkeä ryhmä jää heille suunnatun käytännöllisesti toimivan verotuksen ja rahastojen ulkopuolelle.

Harrasteurheilijoille satunnaiset urheilutoiminnasta syntyneet palkkiot ovat sivutuloa, jota he ansaitsevat oman päätoimensa ohella. Lisäksi tulon ansaitsemiseen liittyy aina riski. Mielestäni ei pidä unohtaa sitä tosiseikkaa, että suurin syy siihen, miksi harrasteurheilija osallistuvat kilpailuihin, ei ole palkintorahat tai muu rahallinen ansio. Suurin syy on itse harrastus, joka tuottaa pelaajalle iloa ja on hänelle laadukasta ajanvietettä sekä arvokas sosiaalinen tapahtuma muiden lajin harrastajien kesken.

Nykyisessä yhteiskunnassa tiedetään, että jokaista yksityistä henkilöä halutaan verottaa kaikista tuloista. Harrasteurheilijoiden osalta se tarkoittaa sitä, että heihin sovelletaan samaa verotuskäytäntöä kuin ammattilaisurheilijoihin. Veronalaisuus sinällään on ihan ymmärrettävä asia ja se, että kilpailun järjestäjän vastuulle jää veron ennakonpidätys. Muun sosiaaliturvan soveltaminen sivutoimenaan kilpailuissa käyviin harrasteurheilijoihin tuntuu vaikealta ymmärtää, koska kyse ei ole työsuhteesta ja harrasteurheilijan kohdalla palkkion saaminen on hyvin satunnaista. Onneksi laki rajaa urheilijat ulkopuolelle joistakin sosiaaliturvamaksuista.

Lainsäätäjän tarkoitus on hyvä urheilijan sosiaaliturvavakuuttamista koskevissa tulevilla uudistuksissa, kuten hallituksen esityksessä (HE 152/2015). Halutaan saattaa ammattilaisurheilijat kattavan ja uran ajan kestävän tapaturma- ja vanhuudenturvan piiriin. Lainsäätäjä haluaa myös tehdä eroa ammattilaisurheilijoiden ja harrasteurheilijoiden välille, mikä on mielestäni oikein. Silti nyt ollaan siinä tilanteessa, että käytännön toteutus on jäykkää ja vaikeaselkoista, koska ei ole harrasteurheilijoiden verottamista, vakuuttamista tai vakuuttamista jättämistä koskevaa selkeää ja yhtenevää lakia, vaan kaikki heitä koskeva tieto on kerättävä kymmenistä eri tietolähteistä.

Käsillä oleva ongelma ei kosketa vain harrasteurheilijoita, vaan myös palkkion maksajia ja kilpailuita järjestäviä yrityksiä. Heillä on vastuu pidättää maksuista oikeanlaiset maksut ja verot, mutta tiedon hankkiminen tästä aiheesta alkaa lähennellä ydinfysiikkaa. Mielestäni on erittäin hämmentävää, että oikealla tavalla toimimisesta on tullut vaikeampaa kuin toimia tavalla, joka ei ole verotuksen kannalta hyväksyttävää. Urheilukilpailuiden järjestäminen Suomessa on nykyaikainen ja tavallinen asia, mutta ajaa järjestävän tahon täydellisesti nurkkaan, jos se erehtyy määrittämään palkinnoksi, jotain millä on rahallista arvoa pelaajan kädessä. Vielä syvemmälle nurkkaan yritys joutuu jos se erehtyy järjestämään kansainvälisen urheilukilpailun.

Työn toimeksiantajana oleva yritys järjestää kasvavassa määrin kansainvälisiä urheilukilpailuita ja harjoittaa sponsoritoimintaa. Sponsorointitoiminnan käsite jakautuu kahtia palkkiosta pidätettävän ennakonpidätyksen määrän osalta: henkilökohtaisen suorituksen perusteella maksettavaan palkkioon ja edustus- ja mainostamisen perusteella maksettavaan palkkioon. Sponsorointitoimintaa sääntelevää lainsäädäntöä on vähän tarjolla ja mm. pelaajasopimuksien perusteella syntyviä sopijaosapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia on jouduttu tulkitsemaan oikeuskirjallisuuden nojalla.

Sponsorointiyhteistyön luonne määräytyy usein samaan tapaan kuin toimeksiantajayrityksen harjoittaman sponsorointitoiminnan. Sopimukseen liittyy henkilökohtaista palkkiota, mutta osittain myös mainostamista henkilökohtaisen toiminnan yhteydessä. Kysymykseksi jää, pitäisikö tuloa verottaa henkilökohtaisen toiminnan mukaan vai mainostuksen ja miten ne voitaisiin erottaa toisistaan tällaisessa tilanteessa.

Voi olla, että toimeksiantajayrityksen sponsorointitoiminnan luonne tulee muuttumaan ja palkkion maksaminen perustuukin myöhemmin vain edustukseen ja mainostamiseen. Tällöin on muistettava, että toiminta katsotaan sellaiseksi tavalliseksi työsuhteeksi, johon saattaa liittyä työoikeudellista lainsäädäntöä urheilijan palkkiota koskevan erityislainsäädännön sijaan.

Verotuksen moninaisuus ei ole vain pelaajien ja yrityksen ongelma, vaan se koskettaa koko lajia, koska vielä tänä päivänä kaikissa urheilulajeissa ei ole mahdollista, että pelaaja pystyisi elättämään itsensä urheilulla. Kilpailun järjestäjä on myös kovasti huolissaan mi-

ten Suomen monimutkainen henkilökohtaisen lähdeverokortin hankkiminen hoituu ulkomaalaisilta pelaajilta tai saati sitten vakuutetun todistuksen hankkiminen omasta maastaan.

Lajin kehityksen myötä on mahdollista, että tulevaisuudessa urheilutoiminta muuttuu ammattimaiseksi yhä useampien pelaajien osalta. Urheilukilpailujen kansainvälistyessä mukaan saattaa tulla pelaajia maailmanlaajuisesti eri maantieteellisiltä alueilta. Ennen palkkion maksamista on hyvä tutustua mahdollisiin Suomen solmimiin verosopimuksiin ja sosiaaliturvasopimuksiin, koska siellä voi olla sellaista erityismääräyksiä, joka syrjäyttää kansallisen lainsäädännön. Epävarmoissa tai tulkinnallisissa tilanteissa voidaan verohallinnolta pyytää ennakkoratkaisua. Ennakkoratkaisun avulla tulkinnallisiin kysymyksiin saadaan oikeudellisesti pätevä vastaus ja tällöin yritys huolehtii myös omasta oikeusturvastaan.

On yleisesti tiedossa, että viranomaisapu on ollut kautta aikojen luotettava apu ja oikean tiedon lähde. Tämän asian moninaisuus kuitenkin saattaa kokeneemmankin asiantuntijan hämilleen. Useammin kuin kolme kertaa selvitystyöni aikana haastateltavaa asiantuntijaa organisaatioissa on vaihdettu tai ohjattu kysymyksiäni kokonaan toiselle viranomaistaholle, mistä se on ohjattu jälleen eteenpäin eri taholle edelleenkin kysymysten jäädessä vaille vastausta. Paljon on menty eteenpäin urheilijoita ja pelaajia käsittelevässä lainsäädännössä, mutta pitkä matka on vielä edessä.

Mielestäni työn tavoitteet saavutettiin kaikilta osin ja opinnäytetyön tekeminen opetti tekijälleen paljon uusia asioita Suomen kansallisesta henkilöverotuksesta sekä kansainvälisestä henkilöverotuksesta. Mielenkiintoista oli tutkia kansainvälisten verosopimusten, sosiaaliturvasopimusten ja kansallisen lainsäädännön suhdetta ja niiden keskinäistä velvoittavuutta. Myös varsinainen sponsorointitoiminta käsitteenä auttoi ymmärtämään toiminnan laadun vaikutusta verotukseen ja käsillä olevaan velvoitesuhteeseen nähden.

Työn luotettavuutta opinnäytetyössä arvioitiin monta kertaa hyvin kriittisin silmin. Kokonaisuutena työ oli vahvasti lainopillinen, jonka vuoksi suurin osa lähteistä perustuu juurikin vahvimpaan mahdolliseen primääriin oikeuslähteeseen eli kirjoitettuun lakiin. Varsinaiseen perustuslakiin työssä ei kertaakaan viitattu, mutta muut eduskunnan säätämät lait loivat vahvan pohjan tulosten luotettavuudelle.

Tulkinnallisia kysymyksiä oli paljon ja oikeuskirjallisuudessa sekä oikeuskäytännössä tavattiin joitakin ristiriitaisuuksia analogisesti samankaltaisissa tilanteissa. Tämä kertoo juurikin urheilijan toiminnan erikoisuudesta. Urheilijan palkkiota sääntelevää aineistoa on paljon ja sen soveltaminen on täysin riippuvainen tulon todellisesta luonteesta ja muista urheilijan ansaitsemistaan tuloista.

Haasteellisuutensa ohella minulle tuotti suurta myös iloa se, että tällä opinnäytetyöllä on todellista merkitystä toimeksiantajalle. Eräänä opinnäytetyön tavoitteena näen nyt valmiissa työssä lisäksi sen, että kaiken tämän tiedon haun ja oppisen pohjalta on helppoa lähteä selvittämään vastauksia muihin urheilutoiminnan verotusta ja sosiaalivakuuttamista koskeviin kysymyksiin. Oikeuslähdeaineistoon tutustuttuani olen oppinut etsimään tietoa oikeasta suunnasta. Kokonaisuudessaan työ oli erittäin mielenkiintoinen ja siitä kannan kiitokseni toimeksiantajalle.

LÄHTEET

- Adamsson, K, & Engblom, A. 2011. Työnantaja ja verosuunnittelu. Helsinki: Edita.
- Andersson, E, Linnakangas, E & Frände, J. 2016. Tuloverotus. Helsinki: Talentum Pro.
- Arajärvi, P. 2011. Johdatus sosiaalioikeuteen. Helsinki: Talentum Media.
- Helminen, M. 2012. EU-vero-oikeus:välitön verotus. Helsinki: Talentum.
- Helminen, M. 2013. Kansainvälinen tuloverotus. Helsinki: Edita.
- Helminen, M. 2016. Kansainvälinen verotus. Helsinki: Talentum Media.
- Juutinen, S. 2016. Strategisen yritysvastuun käsikirja. Helsinki: Talentum.
- Kaisto, J. 2005. Korkein oikeus ja tilitysvelvollisuus - Ratkaisun KKO 2005:10 kriittistä arviointia. Defensor Legis 2005/3, s. 436.
- Kansaneläkelaitos 2015. Sosiaaliturvasopimukset. Luettu 24.4.2016. Saatavissa: http://www.kela.fi/yleiset-periaatteet_sosiaaliturvasopimukset
- Knuutila, H. 2004. Työsopimuslain soveltuminen ja tavanomainen harrastustoiminta kolmannella sektorilla, erityisesti urheiluseuroissa. Edilex. Luettu 30.4.2016. Saatavissa: <https://www.edilex.fi.elib.tamk.fi/opinnaytetyot/2395.pdf>
- Kondelin, A, Laitinen, M. & Peltomäki, T. 2016. Palkkahallinnon säädökset. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Lahtomaa, H. veroasiantuntija. 2016. Sähköpostihaastattelu 1.4.2016. Haastattelija Juutinen, E. Tampere.
- Laitinen, M, & Peltomäki, T. 2016. Ennakkoperintä. Helsinki: Talentum Media.
- Myrsky, M, & Linnakangas, E. 2009. Kansainvälinen henkilö- ja yritysverotus. Helsinki: Talentum.
- Myrsky, M, & Linnakangas, E. 2010. Elinkeinotulon verotus. Helsinki: Talentum.
- Myrsky, M, & Räbinä, 2014. T. Henkilökohtaisen tulon verotus, Helsinki: Talentum.
- Niskakangas, H, & Knuutinen, R. 2015. Henkilöverotus. Helsinki: Talentum Media.
- Nykänen, P. 2015. Rajoitetusti verovelvollisen tulon verotus. Helsinki: Talentum.
- Peltomäki, T. 2015. Ennakkoperintälaki käytännössä. Helsinki: Talentum.
- Pohjola. 2016. Yritys- ja yhteisöasiakkaat. Henkilövakuutukset. Ammattiurheilijoiden urheilijaturva. Luettu: 5.4.2016. Saatavissa: <https://www.pohjola.fi/pohjola/yritys--ja-yhteisoasiakkaat/vakuutukset?cid=330802626>

Sopimus sosiaaliturvasta Suomen Tasavallan ja Amerikan yhdysvaltain välillä 86/1992.

Soranen, O. 2014. Ulkomaalainen työntekijä. Rekrytointi, maahantulo ja työnteko. Helsinki: Edita

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2016. Kansainvälinen sosiaaliturva. Luettu 24.4.2016. Saatavissa: <http://stm.fi/kansainvalinen-sosiaaliturva>

Suomen Tasavallan ja Kanadan välinen sosiaaliturvasopimus 6/1988.

Taloustaito. 2014. Käry ulkomaan tuloista käy yhä aiempaa helpommin. Luettu 11.4.2016. Saatavissa: <http://www.taloustaito.fi/Yhteiskunta/Kary-ulkomaan-tuloista-kay-aiempaa-helpommin/>

Tiitinen, K-P. 1998. Urheilijan oikeussuhteista. Kuvauksia ja mietteitä. Lakimies. Edilex. Luettu 30.4.2016. Saatavissa: <https://www.edilex.fi.elib.tamk.fi/lakimies/1970.pdf>,

Työeläke.fi. 2015. Vakuuttaminen. Urheilijoille on erityislaki. Luettu 23.4.2016. Saatavissa: <https://www.tyoelake.fi/fi/vakuuttaminen/yrittajanvakuuttaminen/yrittajavaihtoyontekija/Sivut/default.aspx>

Työntekijän ryhmähenkivakuutuspooli. 2016. Työntekijän ryhmähenkivakuutus. Luettu 24.4.2016. Saatavissa: <http://www.trhv.fi/fi/vakuutuskuvaus/>

Verohallinto. 2011. Syventävät vero-ohjeet. Ulkomailla työskentelevän verotus. Luettu: 20.3.2016. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ ja_osuuskunta/Kansainvalinen_toiminta/Suomessa_toimivan_yrityksen_ulkomaisen_%2810594%29

Verohallinto. 2012. Henkilöverotuksen käsikirja 2012. Verohallinnon julkaisu 43.12: Edita

Verohallinto. 2012a. Syventävät vero-ohjeet. Urheilijan palkkio. Luettu 30.4.2016. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Urheilijan_palkkiot%2825375%29

Verohallinto. 2014. Syventävät vero-ohjeet. Palkka ja työkorvaus verotuksessa. Luettu 30.4.2016. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Palkka_ ja_tyokorvaus_verotuksessa%2834425%29

Verohallinto. 2014a. Syventävät vero-ohjeet. Rajoitetusti verovelvollisen henkilön ansiotulon verotus: lähdevero vai progressiivinen vero. Luettu 10.4.2016. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Kansainvaliset_tilanteet/Rajoitetusti_verovelvollisen_henkilon_an%2830375%29

Verohallinto. 2015. Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2015. Verovuodet 2013 ja 2014. Verohallinnon julkaisu 284.15:Edita.

Verohallinto. 2015a. Precise Information. Forms. Luettu 9.4.2016. Saatavissa: https://www.vero.fi/en-US/Precise_information/Forms/Forms_for_individual_taxpayers/Tax_cards_and_prepayments/Application_for_a_nonresident_taxpayers_%2835282

Verohallinto. 2016. Syventävät vero-ohjeet. Luotoisedut verotuksessa. Luettu 29.4.2016.

Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Palkka/Luotoisedut_verotuksessa%2839177%29

Verosopimus: Amerikan Yhdysvallat 2/1991. Sopimus Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi

Verosopimus: Kanada 2/2007. Sopimus Suomen ja Kanadan välillä tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi.

Yrittäjät. 2015. Työnantajan ABC. Työnantajamaksut. Luettu 10.4.2016. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/tyonantajanabc/sosiaaliturvamaksu/>

Hallituksen esitykset

HE 76/1995, Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta ja kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

HE 259/2009, Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työnantajan sosiaaliturvamaksun suorittamisesta urheilemisesta saaduista palkkioista annetun lain kumoamisesta ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta.

HE 1994/356, Hallituksen esitys Eduskunnalle urheilijoiden sosiaaliturvaa koskevaksi lainsäädännöksi.

HE 173/2009, Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta.

HE 152/2015, Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain sekä sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjälle annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

HE 93/2015, Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perhehoitolain 20 §:n, omaishoidon tuesta annetun lain 10 §:n, kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 23 §:n, sosiaali- huoltolain 27 e §:n, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain sekä urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain muuttamisesta.

Oikeustapaukset

KHO 1980:4414

KHO 1980 II 565

KHO 1996 B 542

KHO 2003:50

KHO 2005:1295

KKO 2006:44

Keskusverolautakunnan ratkaisut

KVL 1980/425

